

NSANJUA RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSANJUA

Ra Noya nú'a mi 'buhui Ajuá bi e bi njá'i

¹ Ante da nja mahets'i ne ra ximhai, nú'a to'o go ra Noya ya mi 'bui, y nu'á mi 'buhui Ajuá, ne nu'á go gues'e'á Ajuá.

² Rá mudi mi othotho gatho nú'a te ja, pe nú'a to'o go ra Noya ya mi 'buhui Ajuá.

³ Y Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye'á pa go bi hyoca te gatho ja; y nu'bu nú'á hinte xa hyoqui, nu'bá hinte di jahma.

⁴ Ne go gue'á to'o ri unga ra te pa nzantho, ne go gue'á ra ñot'i nú'a ri yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁵ Ha nura ñot'i'á, ri yot'a ja ra 'bexuui, ne nura 'bexuui hinxa za xa ntate.

⁶ Mi 'bui 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Xuua bá pehna Ajuá pa da zofo ya ja'i.

⁷ Ne nu'á bá 'behni pa da damajuani de nú'a ra ñot'i, pa da gamfrihma gatho ya ja'i ngue'á go mri damajuani'a.

⁸ Ra Xuua hingo mi gue'á ra ñot'i, hønse bá 'behni pa da damajuani de ra ñot'i.

⁹ Nú'a to'o go ra ñot'i xi majuani, bá ehe de gues'á ja ra ximhai ne go gue'á ri yo'tua yá mfeni gatho ya ja'i.

¹⁰ Nú'a to'o bi hyoca ra ximhai, ja bi 'ñe bi 'mucua ja ra ximhai, pe nuya ja'i himbi baði ua go mi gue'á to'o bi hyoca ra ximhai.

11 Bá ehma de guecua ja rá ximhai'a, pe nuya mengu rá hai himbi numansu'a.

12 Pe nu'ua tó'o bi numansu ne bi gamfribi rá thuhu'a, nu'á bi umbabi ra ts'edi pa bi mbatsi de Ajuá.

13 Ha nú'ua to'o gatho xa gamfri'a, ya xa yopa 'mui ma'ra'yo, hingue dega ji, nixi dega ngø, nixi de rá paha 'nara 'ñøhø, hønse Ajuá go gue'a xa 'yøt'e pa xa yopa 'mui.

14 Nú'a to'o ra Noya bá e bi nja'i, ne bi 'mui con guecua, ne xi mrá hoja'i, ne nzantho mi manga nú'a majuañi. Ne dá handuahe rá nsunda'a, go gue'a rá nsunda Ajuá ra Dada nú'a pe'tsa rá 'ra T'ua nehe.

15 Hangué nura Xuua bi damajuani de gue'a ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Go gue'a nú'a ndí xi'ahua, gue 'mefa de gueque mi ma da 'ñehe ma'na, nú'a ma'na ja rá nsu, ngue'a nú'a ya go mi 'bui rá mudi de gueque.

16 Gathoguihua stá hañhua de yá hño'a, ne hin-hya'mua ri 'betcahua rá hñoja'i'a.

17 Ha nu Ajuá xqui hñuxa ra Moise pa go bi 'ñutcahua tengu rá ley'a, pe nubyá bá pehna ra Jesucristo pa bá hancagua rá hñoja'i, ne nú'a go gue'a bi 'ñudi gatho maxøgue nú'a majuañi.

18 Hinhya'mua to xa hyanda Ajuá ra Dada, pe nurá hmaca 'ra T'ua bi 'ñutcahua tengu rá 'mui'a.

*Ra Xuua Xi'tsate bi ma de ra Jesucristo
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

19 Ha nuya nda gá xodyo mi 'buhni Jerusale bi mehna 'raya macja ne 'rayá mfats'i'ua nú'ua mi t'embí ya levita, pa da c'a'tsa ra Xuua pa da

'yambabi ua go mi gue'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda.

20 Ha nura Xuua bi mąnga nú'a majuani, himbi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui drá Cristo.

21 Nepu nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i? ¿Ha gue go gue'e grá badi Elía?

Nu'bú ra Xuua bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui.

Ha nu'ú bi yopa 'ñembabi ma'na'qui:

—¿Ha gue go gue'e rá dąnga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe?

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina.

22 Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bú ¿to'o'i ne te ri 'bɛfigue? Xi da xicje pa ma ga xiphe nehe nú'u to'o bá pɛncahe.

23 Ha nura Xuua bi 'ñembabi'u:

—Nuga, hɔnse 'nadrá 'mehni pa ga mąnga ja ra mbonthi nú'u ya noya bi mąnga ra badi Isaía ne bi 'ñena: “Juáñhu rá 'ñu ra Zidada.” Hangue dí xi'ahu, ntsø'mhu, ngue'a ya xa 'ñepu pa da nda.

24 Ha nuya ja'i xqui 'bɛhni myá fariseo'u.

25 Hangue nu'ú bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—'Bu hingo gue'e grá Cristo, nixi grá badi Elía, nixi rá dąnga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe, nu'bú ¿hanja guí xi'tsate?

26 Ha nura Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga bá 'bɛncagui pa ga xi'ts'a'ihu co ra dehe. Pe 'bui 'na con gue'ahu nú'a nixi guí patua rá 'bɛfi.

27 Go gue'a bra 'bɛfa de gueque, ne ma'na ra dąngui rá nsu de gueque, nixi dí 'ñepqui ngugui ga xo'tua rá nthasthi de yá thiza'a.

28 Njabu bi m̄anga ra Xuua nuni ri'nandi de ja ra d̄athe Jordá ja ra hai Betabara habu mi xi'tsate'a.

Ra T'uca D̄eti nú'a bá p̄ehna Ajuá

29 Nurá hyax'a ra Xuua bi hyanda ra Jesu mbra e da z̄udi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ndi, hyanthu núni bá p̄ehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'uca d̄eti nú'u tho dega hñá'ti, y go guehni pu'tua yá ts'oqui ya ja'i.

30 Ne go guehni ndí xi'ahu mi ma da 'ñehe 'mefa de gueque ne ma'na ra dangui rá nsu, ngue'a ya go mi 'b̄uini rá m̄adi de gueque.

31 Nuga hindí p̄atuahma tengu rá 'b̄efini, pe bá 'b̄encagui ga xi'ts'a'ihu co ra dehe pa njabu gatho'ihu gyá me Israelhu da za gui pah̄u gue go guehni ra Cristo xpá m̄ehna Ajuá pa da nda.

32 Nehe ra Xuua bi ma de nú'a te xqui nja ne bi 'ñena:

—Nuga dá handa ra M̄aca Ndahi bá cai de mahets'i ngu 'nara zi domitsu, e bi z̄adini.

33 Nuga hindí p̄atuahma tengu rá 'b̄efini, pe nú'a to'o bá p̄encagui ga xi'ts'a'ihu co ra dehe go gue'a bi 'ñengagui: “Ma gui hyanda ra M̄aca Ndahi dua cai de mahets'i, e da z̄udi 'nara zi 'ñøhø pa da 'm̄hui, y nu'á go gue'a ma da xi'ts'ahu dega M̄aca Ndahi.”

34 Nuga stá handi hangue drí damajuani gue go guehni rá T'hu Ajuá.

Yá m̄adi nxadi ra Jesu

35 Ha nurá hyax'a ra Xuua mi 'bahni ma'na'qui co yoho yá nxadi.

36 Nepu bi hyanda ra Jesu mi 'yoni ne bi 'ñena:

—Ndi, hyanthu núni bá p̄ehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'uca d̄eti nú'u tho dega hñá'ti.

37 Ha nú'ᵤ yoho yá nxadi ra Xuua mi 'yøde njabᵤ, 'bestho bi dɛni'ᵤ ra Jesu.

38 Nepᵤ nura Jesu bi mpants'i ne bi hyandi mri dɛni'ᵤ ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'bɛ grí 'ñehᵤ?

Ha nu'ᵤ bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Xahnate, ¿habᵤ guí 'buique?

39 Nu'bú nu'á bi 'ñembabi:

—Maha pa gui pahᵤ habᵤ dí 'bui.

Y bi mɛui'ᵤ pa bi badi habᵤ mbi 'bui'á. Bi zøni ngu nzunga 'rɛt'a ne bi 'mahuini gatho ra pa.

40 Ha nú'ᵤ yoho ya nxadi xqui 'yøde nú'á bi mangan ra Xuua ne xqui dɛna ra Jesu, 'na de gue'ᵤ mrá thuhu ra Andre ne mrá cu ra Simu Pedro.

41 Nú'á ra Andre'á bi ma bá dama c'á'tsa ra Simu Pedro ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahᵤ ra Cristo nú'á xpá mehna Ajuá pa da ndá.

42 Nepᵤ bi zits'i'á pa habᵤ mbi 'bui ra Jesu. Ha nura Jesu mi hyanda ra Simu bi 'ñembabi'á:

—Nu'i grá Simu rá t'ui ra Joná. Nubyá go dí hup'a'i grá Pedro. —Nú'á ra thuhu'á rí bøni da 'ñena 'nara do.

Ra Jesu bi zofo ra Lipe ne ra Natanael pa dyá nxadi

43 Ha nurá hyax'á ra Jesu mi beni da ma pa Galilea, pe 'mɛt'o bi ma bá c'á'tsa ra Lipe ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tɛngagui pa ma nxadi'i.

44 Ha nura Lipe mrá me Betsaida habᵤ mrá mengu ra Andre ne ra Pedro.

45 Nepᵤ nura Lipe bi ma bá c'á'tsa ra Natanael ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahebya ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da ndá ngu bi 'yofo ra Moise ja ra ley ne ngu bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá maya'b_u, ne go gue'a ra Jesu rá t'_u ra Jose ra me Nasare.

46 Ha nura Natanael bi 'ñembabi:

—Pøde hinda za da bønga 'na xi di ja rá nsu nuni Nasare.

Nu'bú ra Lipe bi 'ñembabi:

—Maha pa gui hyandi 'b_u hingui camfri.

47 Ha nura Jesu mi hyanda ra Natanael bra e da z_udi bi 'ñena:

—Ndi, hyanth_u go guehni 'nara me Israel, nuni xi majuani camfri Ajuá, y hingrá hyate.

48 Nu'bú nura Natanael bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí paçagui?

Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Himi xi'atho ra Lipe pa e gui c'ascagui, dá hant'a'i nguí 'bai ja rá ua 'nara 'bai gá igo.

49 Nu'bú ra Natanael bi d_udi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i go gue'e xi majuani rá T'a'i Ajuá, ne go gue'e grá Ndá de ya me Israel.

50 Nep_u nura Jesu bi d_udi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí camfrigui hønse ngue'a dá xi'a'i gue dá hant'a'i ja rá ua ra igo? Ma gui hyanda ma'ra ya t'ø't'e ma'na dya dangui de nú'a dá xi'a'i.

51 Ne bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ah_u gue ma gui hyanth_u da xogui mahets'i, ne gui hyanduah_u yá enxε Ajuá di pøts'e ne di çai nuua hab_u di 'b_ui Nú'a To'o e bi Nja'i.

2

'Nara nthati nuni Ncaná de ra hai Galilea

¹ Rá dat'māni bi nja 'nara nthati nuni ja ra hnini Ncaná de ra hai Galilea, ne xqui zōni de guehni rá nānā ra Jesu.

² Nehe ra Jesu bi zōni de guehni co yá nxadi ngue'a bi ts'ohna ja ra nthati.

³ Ne de mi 'buhni'a, bi thegue ra vinu, ha nurá nānā ra Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya bi thegue ra vinu.

⁴ Ha nura Jesu bi 'ñembabi rá nānā:

—¿Pa te go guí xicagui? Gue nuga ri 'beta ma ora pa da hneca ma ts'edi.

⁵ Nepu nurá nānā'a bi 'ñembabi nú'u to mi faste ja ra ngo:

—'Yothu gatho nú'a da xi'ahani.

⁶ Ne mi tihni 'rato ya danga mpothe dega do xqui t'ehni pa mi ø't'a ra nt'axqui ya xodyo ngu myá nzai'u. Ne cada 'na de nú'u ya mpothe mri 'ñenga yoho o hñu xōni ra dehe.

⁷ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u to'o mi 'yoni mi faste:

—Ñu'tshu ra dehe nuya ya mpothe.

Ha nu'ú bi xit'a ra dehe asta habu bi ñuts'i.

⁸ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nubyá, 'ya'tshu ts'u ne hñá'tsuahu ra nda de nuna ra ngo.

Nu'bú nu'ú bi 'yøt'a ngu nú'a bi sipabi'u.

⁹ Ha nú'a ra nda de ra ngo bi zamacuhi nú'a ra dehe xqui t'øt'e da mvinu, y nu'a himi padi habu xqui 'ñehe nú'a ra vinu, hōnse nú'u ya maste xqui 'ya'tsa ra dehe, go gue'u mi padi. Hangue nura nda de ra ngo bi zohna nú'a ra navio mi øt'ango,

10 ne bi 'ñembabi:

—Nzantho nú'ũ to'o øt'ango, 'mɛt'o ri unga nú'a ra vinu xá cahi, nepũ de ya sta niña co ra vinu nú'ũ to'o xa ts'ohni, ja da t'umba nú'a hingui cahi. Pe nu'i, xcá pɛ'tsta ra hoga vinu ne hinxcá untho asta núbya ja gá uni.

11 Ra Jesu bi 'yøt'a nú'a rá mudi ra danga nt'udi nuni Ncaná de Galilea. Ne njabũ bi 'yøt'e pa bi hnequi rá nsunda, ne yá nxadi ma'na bi gamfriegue go gue'a xpá mehna Ajuã pa da ndã.

12 Nepũ nura Jesu bi ma pa Ncapernau, ne bi meui rá nanã ne yá cu ne yá nxadi, ne ja bá 'buhni'ũ 'raya pa.

*Ra Jesu bi 'yɛnga nú'ũ mri mpa mbo ra ndanija
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)*

13 Nepũ de guehni ra Jesu bi ma pa Jerusale ngue'a mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo de ya xodyo.

14 Ne bi hyanda 'raya ma mi 'buhni ja ra patio de ra ndanija, 'ra mi pa ya ndamfri, 'ra mi pa ya deti, ha nu ma'ra mi pa ya domitsu; ne mi huhni 'ra to'o mi pata ya boja.

15 Hangue nura Jesu bi met'a 'nara nthahi pa bi 'yeni co ya mfei nuya mbo'oni de mbo ra ndanija mahyɛgui co ya ma, nehe bi xamba yá boja nú'ũ to'o mi pata ya boja, ne bi pũnts'ua yá mexa,

16 ne bi 'ñembabi nú'ũ to'o mi pa ya domitsu:

—jũcju pa thi ri domitsuhũ, oja guí huxhũua ri 'mahũ mbo rá ngu ma Dada!

17 Ha nuyá nxadi bi beni gue njabũ xqui t'ofu ja ra Maça T'ofu habũ ena: “Xi dí te ma vida pa ga

sup'a'i ri ngu.” Ne nuyá nxadi bi zo yá mfeni gue nú'ɥ ya noya mi ma de ra Jesu.

18 Ha nuya nda gá xodyo bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Te ma danga nt'udi da za gui 'ñutcahe pa ga pahe to rá nsequi'a pa guí øt'a njabɥ?

19 Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ɥ:

—'Bɥ gui yø'thɥ nuna ra nija, nuga co hñupa ga yopa 'ba'ma ma'na'qui.

20 Nu'bú nu'ú bi 'ñena:

—Ñotema'rato njeya pa bri 'ba'ma nuna nijana, ¿nepɥ nu'i guí ena gue co hñupa ma gui yopa 'ba'ma ma'na'qui?

21 Pe nú'a ra nija mi mangan ra Jesu, mi ma de rá ndo'yo sche'a.

22 Ha nu de mi nanga ra Jesu de ra du, nu'bú yá nxadi bi beni'ɥ nú'ɥ ya noya xqui mañ'a. Hangué bi gamfri'ɥ gue bi njabɥ ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maça T'ofu, ne ngu nú'a xqui mansɛ'a gue ma da yopa nte.

Ra Jesu patuatho yá mfeni gatho ya ja'i

23 Ha nu de mi 'bɥhni ra Jesu nuni Jerusale ja ra ngo de ra pascua, ndunthi ya ja'i bi gamfri gue go mi gue'a bá pɛhna Ajuá pa da nda, nguetho nu'ú bi hyanda ya danga nt'udi mi øt'a.

24 Pe nura Jesu himi ne da 'ñoui'ɥ ngue'a mi patuatho yá mfeni'ɥ.

25 Ne himi honi'a to'o da xipabi tengu yá 'mai ya ja'i, ngue'a nu'á mi patuasɛ yá mfeni'ɥ.

3

Ra Jesu ne ra Nicodemo

1 Ha mi 'b_u 'nara 'ñ_hø mrá thuhu ra Nicodemo mrá nd_a de ra hmunts'a nd_a gá xodyo, ne mrá fariseo.

2 Nu'á bi ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí p_ahe gue Aju_a xpá meñ'a'i pa gui xancaguihe, ne guí 'b_ui con gue'a, ngue'a 'b_u hingrí 'b_uh_ma con gue'a hinda za gui 'y_oth_ma nuya d_anga nt'udi guí øt'e.

3 Ha nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi:

—Xi maju_ani dí xi'a'i, nu'a tó'o hinda yopa 'm_ui ma'ra'yo hinda za da 'm_u ja rá hmanda Aju_a.

4 Nu'b_u ra Nicodemo bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za 'nara ndaxjua ja'i da yopa 'm_ui ma'ra'yo? ¿Ha gue da za da yopa y_ut'a ja rá m_ui rá n_an_a ne da yopa 'm_ui?

5 Ha nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi:

—Xi maju_ani dí xi'a'i, nu'a tó'o hinda 'm_ui de ra dehe ne de ra M_aca Nd_ahi, hinda za da y_ut'a ja rá hmanda Aju_a.

6 Nuto gatho bi mb_atsi dega ja'i, gue'a 'nara ja'i, ha nu'a tó'o bi yopa 'm_ui ma'ra'yo dega M_aca Nd_ahi, gue'a 'b_ui dega hoga nd_ahi.

7 Oguí 'y_o ngue'a dí xi'a'i gue mahyoni gui yopa 'b_uh_u ma'ra'yo.

8 Nura nd_ahi 'yo hab_uraza, ne guí øde b_u, pe hinguí p_adi hab_u brí 'ñehe nixi hab_u rí ma. Njab_u nehe ra M_aca Nd_ahi nú'a ri m_pεfi ja yá mfeni nuto gatho xa 'm_ui ma'ra'yo de gue'a.

9 Nu'b_u bi d_adi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Pe hanja da za da njab_u?

10 Ha nura Jesu bi d_adi ne bi 'ñembabi:

— ¡Conque grá xahnate de Israel ne hinguí paḍi nuya ya t'øt'e!

¹¹ Xi majuani dí xi'a'i, dí mañhe nú'a dí pahe, ne dí damajuanihe de nú'a stá hanthe, pe nu'ahú hinguí ne gui camfrih_u nú'a dí damajuanihe.

¹² B_u hinguí camfrih_u nú'a dí xi'ah_u de nú'a jaua ja ra ximhai, nu'bú çhanja da za gui camfrih_u 'b_u ga xi'ah_u ya t'øt'e de mahets'i?

¹³ Ni 'nara meximhai hinxa ma mahets'i pa bá ha ra noya de ya t'øt'e de guehni, hønse nú'a to'o bá cai de mahets'i, go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i, go gue'a ma de ya t'øt'e de mahets'i ngue'a ja ra menguni.

¹⁴ Y Nú'a To'o e bi Nja'i ma da t'ø'tuabi ngu bi 'yøt'a ra Moise bi pø'tsa ra qu'eña dega bøja maña ja 'nara za nu de mi 'bui ja ra 'yo'mtha, njab_u nehe mahyoni dra 'bø'tse maña ja 'nara za Nú'a To'o e bi Nja'i.

¹⁵ Pa njab_u nuto gatho da gamfri'a hinda 'medi, ma da mε'tsa ra te pa nzantho.

Ajuā maḍi gatho ya ja'i de ra ximhai

¹⁶ Ajuā xi bi maḍi nts'edi gatho ya ja'i de ra ximhai, hangue bá pehna rá 'ra T'_u, pa nuto gatho da gamfri'a hinda 'medi, nú'ú ma da mε'tsa ra te pa nzantho.

¹⁷ Ajuā bá pehna rá T'_u pa guecua ja ra ximhai pa da pøhø ya ja'i, hingue pa da mehni'_u ja ra nidu.

¹⁸ Nu'a tó'o camfri'a hinda 'behna ja ra nidu, pe nu'a tó'o hingui camfri'a, gue'a ya xa t'ε'mbi pa dra 'behna ja ra nidu, ngue'a hinxa gamfribi rá thuhu rá 'ra T'_u Ajuā.

19 Nu'ú ma dra 'behna ja ra nidu ngue'a ra ñot'i bi zøhø ja ra ximhai, pe nu'ú ma'na ri ho da 'mæta ja ra 'bexuui ngue'a hinguí ho nú'a øt'e'æ.

20 Nuto gatho øt'a ya t'øt'e hinguí ho, ri ætsa ra ñot'i ne hinguí cuat'a ja ra ñot'i ngue'a tsu da hnequi yá ts'o'bæfi.

21 Pe nu'a tó'o øt'a ngu nú'a mænga majuani, gue'a cuat'a ja ra ñot'i pa da hnequi gue nú'a øt'e, øt'e co rá ts'edi Ajuæ.

Ra Xuua Xi'tsate bi yopa ma de ra Jesu

22 Nepæ 'mæfa ra Jesu bi ma pa ra hai Judea co yá nxadi, ne ja bá 'bæini'æ 'raya pa, ne bá øt'a ra sistehe de guehni.

23 Ne nura Xuua mi øt'a ra sistehe nuni Enón gueta Salim, ngue'a xi mi ja ndunthi ra dehe de guehni, ne mi pa ya ja'i pa mri nxistehe'æ.

24 Ne ra Xuua hinxqui jot'atho ja ra fadi.

25 Ha nuyá nxadi ra Xuua mi ntsanoyauí 'rayá mixodyouí de ra sistehe pa ra nt'axqui.

26 Nepæ bi ma ya nxadi bá c'a'tsa ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i gá damajuani de nú'a ra 'ñøhø gá nuuí ri'nandi ra dæthe Jordá, ha nubyá bí øt'a ra sistehe nehe, y gatho ya ja'i pa ja rí mani.

27 Nu'bú ra Xuua bi dædi ne bi 'ñembabi'æ:

—Hinda za te da mæse 'na 'bæ Ajuæ hingo da 'bæpa 'na.

28 Nu'ahæ ya xcá 'yøhæ stá ma gue hingo guecagui drá Cristo nú'a xpá mæhna Ajuæ pa da nda, hønse bá pæncagui pa go ga 'mæt'o de gue'a.

29 Nja ngu 'nara 'ñøhø to'o ri nthætui 'nara 'bæhña, go gue'a rá 'bæhña'a. Ne nurá amigo nú'a ra 'ñøhø ra medinthæti di 'bahui ne øts'e te ma, ne da

johya'a nu stí 'yøtua rá noya ne sta hyandi da meui rá 'bɛhñá. Njabɛ nehe xi drí johya ngue'a dí øde de nú'a bí øt'a ra Jesu, ne ngue'a dí øde gue ndunthi ri dɛni'a.

³⁰ Ngue'a nu'á mahyoni ma'na go da nja rá nsu'a, ha nuga da uadi ma nsu.

Rá T'ɛ Ajuá nú'a bá ehe de mahets'i

³¹ Ngue'a nu'á xqui 'ñehe de mahets'i, hangue ma'na ja rá nsu de gatho, pe nu ngugui drá ja'itho de ra ximhai, hangue dí pađi nsøcta nú'ɛ ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

³² Y nú'á go gue'a ma de nú'a te xpá hyandi ne de nú'a te xpá 'yøde nuni mahets'i, pe masque njabɛ, hinto camfribi nú'a mañ'a.

³³ Pe nu'a tó'o da gamfribi nú'a mañ'a, nehe ma gue Ajuá mąnga majuani.

³⁴ Ngue'a nurá T'ɛ Ajuá xpá mɛhni mąnga nú'ɛ ya noya bá xipabi Ajuá, ngue'a nu'á xa umba maxøgue rá ts'ɛdi ra Mąca Ndahi.

³⁵ Ajuá ra Dada xi di mađi rá T'ɛ, hangue xa 'yɛnt'ua gatho ja rá 'yɛ'a.

³⁶ Nu'a tó'o camfri ra T'ɛ, go gue'a pɛ'tsa ra te pa nzantho, pe nu'a tó'o hingui ne da gamfri ra T'ɛ, hinhya'mɛ da zɛ ra te pa nzantho, hønsɛ rá cue Ajuá ma da zɛdi'a.

4

Ra Jesu bi zofo 'nara 'bɛhñá me Nsamaria

¹ Ha nura Jesu bi bađi gue nuya fariseo xqui 'yøde'ɛ gue ma'na mi ndunthi yá nxadi'a ne ma'na mi øt'a ra sistehe'a que ra Xuua.

² Masque ra Jesu hingo mi øt'a ra sistehe'a, pe nuyá nxadi ha.

³ Y nu mi 'yøde ra Jesu gue mi hmanga njab_u, bi bøni de guehni Judea pa bi mengui Galilea.

⁴ Ne mi pε'tsi da 'randa Nsamaria.

⁵ Ne bi zønga ja ra t'uca hnini Sicar de Nsamaria guetb_u hab_u mi o rá hai ndu ra Cobo nú'a xqui zocua ndu ra Jose rá t'u.

⁶ Ne ja mi jani 'nara poso nú'a bi gohui rá thuhu ra Cobo. Nep_u nura Jesu ja bi ntsayani ngue'a xqui zabi ja ra 'ñu. Y ya mi ngu nz_unga 'rato nde.

⁷ Nep_u de guehni bi zøhø 'nara 'behñ_a mrá me Nsamaria, e da 'yat'a ra dehe ja ra poso. Ha nura Jesu bi 'yadi ne bi 'ñembabi:

—'Raca ts'u ra zi dehe ga tsi.

⁸ Ha nuyá nxadi'a xqui ma tai pa da dai te da zi'u.

⁹ Y nú'a ra 'behñ_a me Nsamaria bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí acagui ra dehe, gue nu'i grá xodyo ha nuga drá me Nsamaria?

(Bi 'ñembi njab_u ngue'a ya xodyo himi tsa nixi da ñ_aui ya me Nsamaria.)

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u gri pah_ma nú'a unga Aju_a, ne 'b_u gri pah_ma nú'a to'o a'a'i ra dehe, nu'bú go xcá 'yacagui, ne nuga stá 'ra'a'i ra dehe dega te pa nzantho.

¹¹ Ha nura 'behñ_a bi 'ñembabi:

—Ndada, hingrí hñ_a con te gui 'yat'a ra dehe, ha nura poso xá hñe. Nu'bú, ¿hab_u ja nú'a ra dehe dega te guí engagui?

¹² ¿Ha gue ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadah_u ra Cobo, nú'a to'o bi zogah_e nuna poso? Y nu'á ja mi tsitheua co yá t'_u ne co yá mbo'oni.

¹³ Nu'bu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nuto gatho da zi nuni ra dehe da yopa z_u ra nduthe.

¹⁴ Ha nu'a tó'o da zi nú'a ra dehe dí ungá, hin-hya'm_u da yopa z_u ra nduthe, ngue'a nú'a ra dehe ga umbabi, da nja ngu 'nara pøthe ja rá coraso, di pøhø pa da umba ra te pa nzantho.

¹⁵ Nu'bu nura 'behña bi 'ñembabi:

—Ndada, 'raca ts'_u de nú'a ra zi dehe pa hin-hya'm_u da yopa z_uca ra nduthe, ne pa hinhya'm_u ga eheua ma'na'qui ga 'ñai.

¹⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue da rí ma ua tsi ri dame.

¹⁷ Nu'bu nú'a ra 'behña bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Jo'o ma dame.

Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁸ Pe xcá pɛ'tsa cut'a ri dame ne nú'a ra 'ñøhø guí 'buhuiya, hingo ri dame'a. Hangue majuani nú'a guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁹ Nu'bu nura 'behña bi 'ñembabi:

—Ndada, pøde go gue'e 'nará 'mehni'i Ajuá.

²⁰ Nu'bu te xi guí mangue de ndu ma dadah_u bi xøcambeni Ajuá nuni ja ra t'øhøni, ha nu'ah_u gyá xodyoh_u guí mañh_u gue mahyoni dra søcambeni Ajuá nsøctho de guehni Jerusale.

²¹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, camfri nú'a dí xi'a'i, gue ma da zø ra pa gui xøcambeni Ajuá ra Dada pe ya hinga nuni ja ra t'øhø, nixi de guehni Jerusale.

²² Nu'ah_u hinguí pah_u nú'a guí xøcambenih_u. Pe nuje ha, dí p_uhe nú'a dí xøcambenihe, ngue'a ra pøhøte bá ehe de ja ya xodyo.

²³ Mi ma da zø ra pa y ya bi zøhø gue nu'ü tó'o xi majuani da xøcambeni Aju_u ra Dada, ma da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe. Ne Aju_u ra Dada ri ho dra søcambeni'a njab_u.

²⁴ Aju_u go gue'a dega Nda_uhi ne hinguí hnequi, hangue nu'a tó'o da xøcambeni'a, mahyoni da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe.

²⁵ Nu'bú nura 'behñ_a bi 'ñembabi:

—Nuga dí pa_udi gue ma da 'ñehe ra Mesía go ra Cristo nú'a ma da mehna Aju_u pa da nda. Ne nu stí zø'a gatho go ma da xicju'a.

²⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecε dí ñauibya.

²⁷ Y nura ora'a bi zøhø yá nxadi, ne nu'ú bi 'yø ngue'a ra Jesu mi ñ_ui 'nara 'behñ_a. Pe nu'ú hinte bi 'yambabi ra Jesu te mi ambabi nixi hanja mi ñ_ui'a.

²⁸ Nu'bú nura 'behñ_a bi zop_u rá xøni ne bi menga ja ra hnini ne bi 'ñembabi nú'ü mi 'b_uhni:

²⁹ —Maha ma gui hyanth_u nú'a to'o xa xictho te gatho stá øt'e. ¿Ha hingo di gue'a ra Cristo 'b_u, nú'a mi ma da mehna Aju_u pa da nda?

³⁰ Nep_u nuya ja'i'ü bá ehe pa e da c'a'tsa ra Jesu.

³¹ Ha nu mi ma nú'a ra 'behñ_a, nuyá nxadi ra Jesu bi bantebi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, bá e gui ñuni.

³² Pe nu'á bi 'ñembabi'ü:

—Dí pe'tsa 'nara hñuni ma ga tsi, nú'a nixi guí pah_u.

³³ Ne nuyá nxadi bi 'ñémbabi'ü 'na ngu 'na:

—¿Ua to xpá hñampi te da zi 'bu?

³⁴ Ha ra Jesu bi 'ñembabi'ü:

—Numa hñuniga gue'a ga ø'tuabi rá paha nú'a to'o bá pɛncagui ne ga pɛpa rá 'bɛfi asta hinga juati.

³⁵ Guí mañhu gue di 'bɛ goho nzana pa da nja ra sofo, ¿ha ngue há? Pe nuga dí xi'ahü: Ndi, hyanthü ya 'bot'i ya xa ñats'i pa da sofo.

³⁶ Nuya xofo hani yá thahá ne jats'i 'nara hoga sofo. Hangue nuya xofo ma da johyauí ya mot'i. Njabutho nehe nú'ü to'o da tunga ma noya, ma da hñanga yá thahá ne da munts'a ya ja'i pa da mɛ'tsa ra te pa nzantho.

³⁷ Nja ngu engá ya ja'i: “'Na'ño to'o pot'i, 'na'ño to'o xofo.”

³⁸ Hangue nuga stá pɛñ'a'ihü pa gui muntshü ya ja'i, ngu 'nara sofo nú'a hincá pɛfihü. Ma'ra xa mɛfi, ha nu'ahú guí xopabihü yá 'bot'i'ü.

³⁹ Ne ndunthi ya mengu nú'a ra hnini'a de Nsamaria bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da ndá, ngue'a nura 'bɛhña xqui damajuani ne xqui 'ñena gue nu'á xa xiptho gatho nú'a te xqui 'yøt'e.

⁴⁰ Hangue nu mi zøhni ya me Nsamaria habü mi 'bü ra Jesu, bi bantebi gue da 'mähui'ü, hangue nu'á bi 'mähui'ü yo pa.

⁴¹ Ne xi ndunthi ma'ra bi gamfri ra Jesu ngue'a go mi zofosɛ'a.

⁴² Ha nu'ú bi 'ñembabi nú'a ra 'bɛhña:

—Nubyá dí camfrihe hingue hønse ngue'a go gá xicje, dí camfrihe ngue'a ya stá øsɛhe te xa mā, ne dí pahɛ gue xi majuani go guehni ra Pøhøte de ya ja'i gatho rá ngani ra ximhai.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá t'ᵤ 'nará d̄anga maste ra nd̄a

⁴³ Ha nu mi thogui nú'ᵤ yo pa, ra Jesu bi ma pa ja rá hai Galilea.

⁴⁴ Ne nu'á xqui m̄ansε ne xqui 'ñena: “Ni 'nará 'm̄ehni Ajuá hinguí hnumansu ja rá hai.”

⁴⁵ Ha nu mi z̄onga Galilea'a nuya mengu de guehni bi umba ntsaya ngue'a xqui hyandi'ᵤ gatho ya d̄anga nt'udi xqui 'yøt'e'a nuni ja ra ngo Jerusale, ngue'a nehe nuya mengu rá hai xqui ma ja nú'a ra ngo'a.

⁴⁶ Nepᵤ nura Jesu bi yopa z̄onga ma'na'qui nuni Ncaná de Galilea habᵤ xqui 'yøt'e da mvinu ra dehe. Y nuni Ncapernau mi 'b̄ahni 'nará d̄anga maste ra nd̄a ne mri hñenga rá t'ᵤ.

⁴⁷ Y nu'á bi 'yøde gue ra Jesu xqui menga de Judea ne ya xqui z̄onga Galilea, hangue bi ma há mi 'b̄a'a pa bá b̄antebi da m̄eui ja rá ngu pa da 'yøthebi rá t'ᵤ ngue'a ya mi nedu hm̄ah̄a.

⁴⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bᵤ hinguí hyanthᵤ ya d̄anga nt'udi ne ya d̄anga t'øt'e, hinguí camfrihᵤ.

⁴⁹ Ha nura d̄anga maste bi 'ñembabi:

—Ndada, maha, pa hinda du ma zi t'ᵤ.

⁵⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma, ya 'b̄ui xá hño ri t'ᵤ.

Ha nu'á bi gamfri nú'a bi xipa ra Jesu, ne bi gᵤ rá 'ñu bi ma.

⁵¹ Y de mri ne ra 'ñu bi 'ñe yá 'b̄ego bi d̄adi ne bi 'ñembabi:

—Ya 'b̄ui xá hño ri t'ᵤ.

⁵² Hangue nu'á bi 'yambabi'ᵤ ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ora bi m̄adi bi tsayabi ra hñeni?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Mande ngu nzunga yoto bi tsayabi ra nzø.

⁵³ Nu'bú nura dada bi beni gue mi gue'a ra ora xqui xipabi ra Jesu gue ya mi 'bui xá hño rá t'u. Hangue nu'á ne gatho nú'u mi 'bui ja rá ngu bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da nda.

⁵⁴ Go gue'a rá ñoho ra danga nt'udi bi 'yøt'a ra Jesu nuni Galilea ne go bi 'yøt'e'a de bá penga Judea.

5

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate nuni Betesda

¹ Nepu 'mefa bi nja 'nará ngo ya xodyo nuni Jerusale, ne ra Jesu bi mani.

² Y de guehni Jerusale mi ja 'nara mothe xqui thu'mbabi rá thuhu Betesda de ra hñáqui ebreo, habu mi ja cut'a ya porta, ne mi gueta ra gosthi hnini habu mi thu'mbabi ra 'Ñu gá Ma'yo.

³ Ha mi 'boni ndunthi ya da'thi, ya goda, ya doua, ne ma'ra ya ts'onate mi tø'mi rá nhuat'i ra dehe.

⁴ Ngue'a ja ra ora mi çaini 'nará enxε Ajuá ja ra mothe pa mi uant'a ra dehe. Ne nu'a tó'o rá mudi mi cut'a mbo ra dehe ora dra huant'i, nú'á go gue'a mi ñani de nu'araza ra hñeni mi pe'tsi.

⁵ Ha mi 'buhni 'nara 'ñøhø ya mi pe'tsa 'natema'ret'a ma hñato njeya de mri hñeni.

⁶ Ha nura Jesu bi hyandi mi 'beni ne bi badi gue ya'bu xqui njabu, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne gui ñani?

⁷ Ha nura da'thi bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ndada, jo'o to'o da cutcagui mbo ra mothe nura ora sta huat'a ra dehe, ha nura ora ga nehma ga cut'i nu ma'na da dama 'mɛt'o de gueque.

⁸ Hangue ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nangui, juxa ri mfidi ne 'yo.

⁹ Nu'bú nura 'ñøhø'a 'bestho bi ñani, ha bi guxa rá mfidi ne bi 'ño. Ha nura pa'a mrá pa dega tsaya.

¹⁰ Hangue ya nda gá xodyo bi 'ñembabi'a:

—Núbya rapaña go ra pa dega tsaya, ne ma leyhu hingui unga nsequi gui hñaxa ri mfidibya.

¹¹ Ha nú'a ra 'ñøhø xqui ñani bi dadi ne bi 'ñembabi'ɥ:

—Nú'a to'o bi 'yøthegui go gue'a bi xicagui gue ga juxa ma mfidi ne ga 'yo.

¹² Nepu nu'ú bi 'yambabi:

—¿To'o bi xi'a'i gui juxa ri mfidi ne gui 'yo?

¹³ Ha nú'a ra 'ñøhø xqui ñani himbi badi to'o xqui 'yøthe'a, ngue'a mi 'buhni ndunthi ya ja'i y nura Jesu ya xqui ma.

¹⁴ 'Mɛfa ra Jesu bi hyonga nú'a ra da'thi mbo ra ndanija ne bi nthɛui ma'na'qui ne bi 'ñembabi:

—Nu'i ya xcá ñani. Ya oxqui ma gui yopa 'yøt'a ya ts'oqui ma'na'qui, pa hingui thogui ma'ra ya ts'othogui ma'na strá nts'o.

¹⁵ Nepu nura 'ñøhø'a bi ma bá xipa ya nda gá xodyo gue go mi gue'a ra Jesu xqui 'yøthe'a.

¹⁶ Hangue por gue'a ya nda gá xodyo xi mi utsa ra Jesu, ne xi mi ne da hyohma, ngue'a nu'á mi øt'a ya danga nt'udi de nuya pa dega tsaya.

¹⁷ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:

—Ajuá ma Dada hingui tsaya di mpefi, njabuthogui nehe hindí tsaya.

18 Hangue nuya nda gá xodyo ma'na xi mi 'ramanu da hyohma, ngue'a nu'á himi øta ra ley nú'a mi ma de ra pa dega tsaya, ne ngue'a mi ma gue Ajuá mrá Dada'a, y njabu mri nhyɛcuai Ajuá.

Ra Jesu ma de rá ts'edi xa umba Ajuá rá Dada ngue'a go gue'a rá T'u'a

19 Hangue ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuañi dí xi'ahu, hinda za te da 'yøt'ase rá T'u Ajuá. Ngue'a nu'á handi te gatho øt'a Ajuá rá Dada, y nú'a handi gue'a øt'e nehe, ngue'a te gatho øt'a rá Dada, gue'a øt'a ra T'u nehe.

20 Ajuá ra Dada xi mañi rá T'u, ne utuabi te gatho øt'e'a. Ne ma da 'ñutuabi yá 'bɛfi ma'na dya dangui que nú'u xcá hyanthu, pa xi gui 'yøhu.

21 Ajuá ra Dada juxa gatho nú'u xa du ne umbabi'u ra te. Njabu nehe rá T'u'a umbabi ra te to'oraza nú'a go da ne'a.

22 Ajuá ra Dada hingui ha'mba nguenda ni 'nara ja'i, nguetho gatho xa 'yɛnt'ua ja rá 'yɛ rá T'u pa go da hña'mba nguenda'a,

23 pa njabu gatho ya ja'i da numansu ra T'u ngu dí numansu'u Ajuá rá Dada. 'Bu to'o hingui numansu ra T'u, nehe hingui numansubi rá Dada nú'a to'o bá pɛhni.

24 Xi majuañi dí xi'ahu: Nu'a tó'o huxa nt'øde nú'a dí ma ne camfri Ajuá nú'a bá pɛncagui, pɛ'tsa ra te pa nzantho, ne hinda 'bɛhna ja ra nidu, ngue'a nu'á ja ra uenda ya xa du ne xa yopa nte pa da mɛ'tsa rá te pa nzantho.

25 Xi majuañi dí xi'ahu, ma da zø ra pa ne majuañi nubya ya ja, gue nú'u xa du da 'yøde nú'a

manga rá T'ᵤ Ajuá, ha nu'ᵤ tó'o da hñuxa nt'øde ma da nja yá te pa nzantho.

²⁶ Ngue'a Ajuá ra Dada haᵤ ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho. Njabᵤ nehe rá T'ᵤ bi umba ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho nehe.

²⁷ Ne xa 'yent'ua ja rá 'yε rá T'ᵤ pa go da hñá'mba nguenda gatho ya ja'i de ja ra ximhai, ngue'a go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁸ Oguí 'yøhᵤ ngue'a dí xi'a'ihᵤ njabᵤ. Ngue'a ma da zø ra pa nuto gatho xa du ma da 'yøde sta ñá rá T'ᵤ Ajuá.

²⁹ Y nú'ᵤ to'o gatho xa 'yøt'a nú'a xá hño ma da nangui pa da nja yá te pa nzantho, ha nu'ᵤ tó'o xa 'yøt'a nú'a hingui ho ma da nangui pa da 'behna ja ra nidu.

'Bwi to'o damajuani de ra Jesu

³⁰ Nuga hingui tsa te ga øt'ase. Nú'a xicagui ma Dada, gue'a dí øt'e, ne dí øt'a ra ts'utbi ngu di 'bεpqui, ne nura ts'utbi'a go gue'a xá hño ngue'a dí ø'tua rá paha ma Dada nú'a to'o bá pεncagui, hingo dí øt'a nú'a go ma pahasega.

³¹ 'Bᵤ nuga gra maᵤse to'ogui, hinte da muui nú'a ga ma.

³² Pe 'bwi 'na to'o damajuani to'ogui, ne dí paḍi gue nú'a mañ'a xi di muui.

³³ Nu'ahᵤ xcá pεnhᵤ ya 'mehni pa da 'yambabi ra Xuua de gueque, y nu'á bi damajuani to'ogui ne bi xi'ahᵤ nú'a majuani.

³⁴ Pe pa gueque ni 'nara ja'i hindí honi to'o da daḍi por gueque. Nuga hønse dí ben'ahᵤ nú'a bi manga ra Xuua, qué pa gui mpøhøhᵤ.

35 Ra Xuua gue'a mi nja ngu 'nara ñot'i, mi yo't'a ri mfenih_u de nú'a mi xi'ah_u. Ha nu'ahú, gá 'yødeh_u co ra johya nú'a te mi ma, pe hønse 'raya zi patho.

36 Nuga dí pε ya 'bεfi ngu xa 'racagui Aju_u ma Dada ga juadí ga pεfi, y nuya 'bεfi dí pεfi go gue'u damaju_uni gue go Aju_u xpá mεncagui. Y nuya 'bεfi'u ma'na ya dangui pa da fadi to'ogui que nú'a bi m_unga ra Xuua de gueque.

37 Ma Dada to'o bá pεncagui go gue'a damaju_uni to'ogui, masque hinhya'm_u xcá 'yøh_u xa ñ_u'a nixi xcá hyanth_u tengu'a.

38 Ne nurá noya'a hinxa zoda ri mfenih_u, nguetho nu'ah_u hinxcá camfriguih_u gue nuga go rá 'mεhngui'a. 'B_u xcá camfriguih_uh_uma, nu'bú gri pahmah_u te rí bōnga ra Maça T'ofó.

39 Nu'ah_u hinhya'm_u guí heh_u ra Maça T'ofó, xi guí he'th_u pa xahma ja gui ts_uhmah_uni ra te pa nzantho, pe hingui tso ri mfenih_u de nú'a guí he'th_u, ngue'a ja nura T'ofó'a ja ma_uni de gueque.

40 Ha nu'ahú hinguí ne gui camfriguih_u pa da za gui ts_uhmah_u nú'a ra te pa nzantho.

41 Nuga hindí m_unga njab_u pa da 'ñesca ma nsu ya ja'i.

42 Dí m_unga njab_u ngue'a dí pa_udi gue nu'ah_u hingrí ma_udih_u Aju_u.

43 Masque stá eh_uma de rá thuhu Aju_u ma Dada, pe nu'ah_u hinxcá numansuguih_u. Pe nu'b_u 'nara ja'i da 'ñehe de rá thuhuse, nu'bú ha, go guí numan-suh_u'a.

44 Hinguí ne gui camfriguih_u ngue'a go 'mεt'o guí 'ñe'tsua nsuseh_u 'na ngu ma'na, hingo guí

hoñh_u da ñe'ts'a ri nsuh_u Aju_a nú'a 'natho.

⁴⁵ Oguí beñh_u gue go nuga ma ga ñap'a'ih_u ja rá thandi Aju_a ma Dada. Nurá ley ra Moise go gue'a ma da ñap'a'ih_u, nú'a ts'a guí camfrih_u da ñañ'a'ih_u.

⁴⁶ 'B_u gri camfrihmah_u nú'a bi 'yofo ra Moise, nu'bú gri camfriguih_u hmah_a nehe, ngue'a nu'á bi 'yofo de gueque.

⁴⁷ Ha nu'b_u hinguí camfrih_u nú'a bi 'yofo'a, nu'bú ¿hanja da za gui camfrih_u nú'a dí mangá?

6

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Nep_u de gue'a ra Jesu bi 'ranga ri'nandi ra ndehe Galilea, nú'a rá thuhu nehe Tiberia.

² Ha mri dena ndunthi ya ja'i ngue'a mi handa ya dang_a nt'udi nú'u mi ø'tua ya da'thi mi ñani.

³ Nu'bú ra Jesu bi bøxa ja 'nara t'øhø ne ja bá huhuini yá nxadi.

⁴ Ne ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo.

⁵ Nu'bú ra Jesu bi hyanda nú'u ya ja'i mi ndunthi xqui deni'a, nep_u nu'á bi 'ñemba ra Lipe:

—¿Hab_u ga tañh_u ra thuhme 'b_u, pa ga 'uiñh_u gatho nuya ja'iy_u?

⁶ Ra Jesu xa bi ne bi mang_a njab_u pa bi nu te xa dadi hmah_a ra Lipe, ngue'a nu'á ya mi padis_e te mi ma da 'yøt'e.

⁷ Ha nura Lipe bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Pøde nixi co yo nthebe denario ra thuhme ga tañh_u, hinda uadi, ua 'ra 'na zi xeni da ziy_u.

⁸ Nep_u 'nará nxadi ra Jesu mrá thuhu ra Andre, go gue'a mrá cu ra Simu Pedro, bi 'ñembabi ra Jesu:

⁹ —'B_ucua 'nara ts'unt'_u h_a cut'a ya thuhme dega cebada ne yoho ya zi hua, ¿pe te ri maña?

¹⁰ Nu'b_u nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xiph_u gatho ya ja'i da hñudi.

Y mi jani 'nara 'bot'ei, ne ja bi hñuhni'_u, ne ngu mi cut'a 'mo sehe ya 'ñøhø. Ya 'behña ne ya b_atsi himi pa 'mede.

¹¹ Nep_u nura Jesu bi g_u nú'_u ya thuhme, ne bi umba njamadi Aju_a de nú'a ra thuhme ma da zi'_u, ne ja ngá umba yá nxadi nep_u ya nxadi bi umba nuya ja'i mi huhni. Ne guet'atho bi 'yøt'e co nuya zi hua, ne bi zi'_u asta xi bi niña.

¹² Ha nu mi uadi'_u, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Bá muntsh_u gatho ya zi xeni nú'_u bi bongui, pa hinte da 'medi.

¹³ Ha nu'ú bi munts'a gatho ya zi xeca thuhme xqui 'bonguabi'_u de nú'_u cut'a ya thuhme dega cebada. Ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e co nuya xeca thuhme bi bongui.

¹⁴ Ha nu mi hyanda ya ja'i nú'a ra d_anga nt'udi xqui 'yøt'a ra Jesu, nu'ú bi 'ñena:

—Xi majua_{ni} go guehni rá d_anga 'mehni Aju_a nú'a mi hm_a da 'ñecua ja ra ximhai.

¹⁵ Pe ra Jesu mi patho gue mi ne'_u da zixhma_ha pa da ndahma'a de gue'_u, hangue nu'a bi 'yøt'e, bi ma de guehni bi yopa bøxa ma'na'qui ja nú'a ra t'øhø'a ri sehe.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Y de mi nde, yá nxadi'a bi ma pa ja ra ndehe.

17 Nep_u de guehni bi yat'a ja 'nara motsa pa bi ma'u Ncapernau de ri'nandi ra ndehe. Ha ya xmá 'mexuui, ha ra Jesu hinxqui mengtho de ja ra t'øhø.

18 Ne bi mudi bi 'ño 'nara bunthi xi mri a_unga ra dehe.

19 Y ya xqui 'ño ngu cat'a o 'rato kilometro de ja ra dehe, nep_u bi hyant'u ra Jesu mbra 'yotho maña de ra dehe pa da e da zadi'u, ne nu'ú xi bi ntsu.

20 Pe nu'á bi 'ñembabi'u:

—¡Nuga go guecagui, ogui tsuh!

21 Nep_u nu'ú co ra johya bi pø'tsa ja ra motsa ne bi zits'i, ne 'bestho bi zøñ'u co ra motsa ja ra hai hab_u mri ma'u.

Ya ja'i bi hyonga ra Jesu

22 Ha nurá hyax'a nú'u ya ja'i xqui gohni ri'nandi ra ndehe ne xqui hyandi gue 'nada ra motsa mi 'bahni, ne xqui badi gue nuyá nxadi ra Jesu bi mase'u ja nú'a ra motsa, ne ra Jesu himbi meui'u.

23 Ne guet_u hab_u xqui zi ra thuhme'u nu mi umba njamadi Aju_a nura Jesu, ja bi zøhni ma'ra ya motsa xqui 'ñehe Tiberia.

24 Hangue nu mi hyandi'u gue ya mi jo'oni ra Jesu nixi yá nxadi, nu'bú nu'ú 'bestho bi yat'a ja nú'u ya motsa ne bi ma pa Ncapernau pa da hyonga ra Jesu.

Ra Jesu go ra thuhme dega te

25 Y ja bá tsuhni'u ra Jesu ri'nandi ra ndehe ne bi 'ñembabi'u:

—Xahnate, ¿ha'm_u gá tsøhø de guecua, desde manxuui o ja nubya?

26 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuañi dí xi'ah_u, guí hongaguih_u ngue'a dá 'uiñ'a'ih_u ne gá niñah_u, hingue ngue'a gá hyanth_u ya danga nt'udi.

²⁷ Guí øth_u ra ts'edi pa gui tsuh_u nú'a te gui tsih_u, pe nu'á 'bestho da thegue. Ma'na xá hño 'yøth_u ra ts'edi gui tsuh_u nú'a ra nzaqui unga ra te pa nzañtho, y nu'á hinhya'm_u da thegue. Go gue'a ra nzaqui da 'ra'ah_u Nú'a To'o e bi Nja'i. Ne Aju_a ra Dada xa ñu't'a'ih_u gue xa umba ra ts'edi'a pa da 'ra'ah_u nú'a ra nzaqui'a.

²⁸ Ha nu'ú bi ñembabi:

—Nu'bú ¿te mahyoni ga øthe pa njab_u da za ga øthe ngu nú'a xa 'bercahe Aju_a, pa njab_u da za ga tsu_uhe nú'a ra nzaqui guí engaguihe?

²⁹ Nep_u nura Jesu bi dadi ne bi ñembabi'ü:

—Nu'a mahyoni gui 'yøth_u pa da za gui 'yøth_u ngu nú'a xa 'ber'ah_u Aju_a, camfrih_u nú'a to'o xpá mehni'a.

³⁰ Ha nuya ja'i bi ñembabi'a:

—Nu'bú ¿te ma danga nt'udi da za gui 'yøt'e pa ga hanthe ne ga camfri'ihe? ¿Nda'a ra danga t'øt'e ma gui 'yøt'egue?

³¹ Maya'b_u ndu ma dadah_u ra Moise mri zi nú'ü ma'ra ndu ma dadah_u ja ra 'yo'mtha, y ja bi zini'ü ra thuhme rá thuhu ra maná, ngu xa t'ofó ja ra Maça T'ofó hab_u ena: “Nu'á bá pempabi ra thuhme de mahets'i pa bi zi'ü.”

³² Ha nura Jesu bi ñembabi'ü:

—Xi majuañi dí xi'ah_u: Hingo ra Moise bi umbabi'ü nú'a ra thuhme bá ehe de mahets'i nú'a bi zi'ü. Numa Dada go gue'a bi mempabi'ü. Y go guet'a bá pen'ah_ubya ra thuhme de mahets'i nú'a unga ra te pa nzañtho.

³³ Nú'a ra thuhme bá pɛn'ahɯ Ajuá, go gue'a rá T'ɯ bá cai de mahets'i, ne go gue'a umba ra meximhai ra te pa nzantho.

³⁴ Nu'bu nuya ja'i bi 'ñembabi:

—Ndada, oxqui ma gui 'betcahe nú'a ra thuhme'a.

³⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ɯ:

—Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho. Nu'a tó'o da 'ñe da zɛcagui hinhya'mɯ da zɯ ra thuhu, ha nu'a tó'o da gamfrigui hinhya'mɯ da zɯ ra nduthe.

³⁶ Pe nuga ya stá xi'ahɯ gue masque ya xcá hyandgaguihɯ pe hinguí camfriguihɯ.

³⁷ Gatho nú'ɯ to'o xa 'racagui Ajuá ma Dada da 'ñehe da zɛcagui, ha nu'a tó'o da 'ñehe da zɛcagui hinga co'tsi.

³⁸ Ngue'a nuga stá cai de mahets'i pa ga ø'tua rá paha nú'a to'o bá pɛncagui, hingue nú'a go ma pahase.

³⁹ Nurá paha ma Dada nú'a to'o bá pɛncagui gue nú'ɯ to gatho xa 'racagui ni 'na de gue'ɯ hinga 'bedi, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga jɛts'i'ɯ pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁰ Ne nurá paha nú'a to'o bá pɛncagui gue da nja yá te pa nzantho nuto da baði to'ogui ne da gamfrigui, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga jɛts'i'ɯ pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴¹ Nu'bu nuya xodyo bi nɔnga ra Jesu ngue'a mi ena: “Nuga go guecagui drá thuhme stá cai de mahets'i.”

⁴² Ne mi eñ'ɯ:

—Go guehni ra Jesu rá t'ua ra Jose, ¿ha ngue ha? Nujua dí padihua to'o rá dada ne rá nanani. Nu'bu¿hanja ena gue bá cai de mahets'i?

⁴³ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—Oguí nontehua de nú'a stá xi'ahua.

⁴⁴ Ngue'a ni 'na hinto tsa da 'ñe da zucagui 'bua hingo Ajuua ma Dada nú'a to'o bá pencagui da zopa rá mfeni pa e da zucagui, ne go gue'ua ma ga juts'i nura pa de ra ngaxhmai pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁵ Njaua xa t'ofa ja yá t'ofa yá 'mehni Ajuua habua ena: “Ajuua ma da 'ñuta gatho ya ja'i,” ena njabu. Hangue gatho nú'ua to'o da hñuxa nt'øde te mangua ma Dada ne da zo ja yá mfeni, nú'ú go gue'ua da 'ñe da zucagui.

⁴⁶ Hingo dí xi'ahua gue to'o xa hyanda Ajuua ra Dada, ngue'a hønsegui stá handi'a, ngue'a stá ehe de gue'a.

⁴⁷ Xi majuani dí xi'ahua, nu'a tó'o camfrigui pɛ'tsa ra te pa nzantho.

⁴⁸ Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho.

⁴⁹ Maya'bua nú'ua ndu ri dadahua bi zi ra maná nu mi 'bui ja ra 'yo'mtha, pe nu'ú bi du'ua.

⁵⁰ Pe nú'a ra thuhme dí mangá, hingue ngu nú'a ra thuhme bi zi nú'ua bi du. Nú'a ra thuhme dí mangá bá ehe de mahets'i pa nuto'o da zi hinya'mua da du.

⁵¹ Nuga go guecagui drá thuhme dí te, dá ehe de mahets'i. Nu'a tó'o da zi nú'a ra thuhme dí mangá, da nja rá te pa nzantho. Ha nú'a ra thuhme dí mangá, go guehna ma ndo'yo nú'a ma ga da pa da nja yá te pa nzantho ya meximhai.

⁵² Ha nuya xodyo bi 'ñémbabi'ua 'na ngu ma'na:

—¿Hanja da za da 'racj_u rá ndo'yoseni pa ga tsih_u?

⁵³ Ra Jesu bi 'ñembabi_u:

—Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, 'b_u hingui tsipabih_u rá ngø ne rá ji Nú'a To'o e bi Nja'i, hinda nja ri teh_u pa nza_ntho.

⁵⁴ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, gue'a da nja rá te pa nza_ntho, ne nura pa de ra ngaxhmai nuga ga juts'i'a pa rí nja rá te pa nza_ntho.

⁵⁵ Ngue'a ma ngø nja ngu ra nzaqui, ne ma ji nja ngu ra dehe nú'a ts'i pa da nte 'na. Pe numa ngø ne ma ji hingue ngu nuya nzaqui_u, ngue'a numa ngø ne ma ji unga ra te pa nza_ntho.

⁵⁶ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, go gue'a da 'm_ui con gueque, ha nuga ga 'b_ui con gue'a.

⁵⁷ Aju_a ma Dada nú'a to'o bá p_encagui, nu'á te, hangue nuga dí te nehe ngue'a nu'á te'a. Njab_u nehe nu'a tó'o da zigágui, nu'á ma da nja rá te ngue'a dí tega.

⁵⁸ Nuga go guecagui drá thuhme stá ehe de mahets'i. Pe hingo dí nja ngu nú'a ra maná nú'a bi zi ndu ri dadah_u ne bi du. Ngue'a nu'a tó'o da zigágui núga drá thuhme, da nja rá te pa nza_ntho.

⁵⁹ Njab_u bi m_anga ra Jesu nu mi xahnate ja ra nija nuni Ncapernau.

Ya noya nú_u unga ra te pa nza_ntho

⁶⁰ Ha ndunthi de nú_u to'o mi 'ñoui'a ne myá nxadihma_a, mi 'yøde_u bi m_anga ra Jesu njab_u, bi 'ñena_u:

—Xi hindrí hoh_u nú'a ma_{ni}. ¿To ja gue'a da gamfribini?

61 Ha nura Jesu bi batho gue nu'ú mi nõnte de nú'a xqui mañ'a, hangue nu'a bi 'ñembabi'ũ:

—¿Ha gue hingrí hohũ nú'a stá ma?

62 ¿Xi te gui beñhũ nú'bũ xcrí hyanthũ da yo menga pa mahets'i Nú'a To'o e bi Nja'i?

63 Nú'a ra nzaqui dí ma, go gue'a ra nzaqui pa ri ndahihũ, hingo pa ri ndo'yohũ. Ngue'a nú'a ra nzaqui guí tsihũ pa ri ndo'yohũ hinte di muui pa gui tsũhũ ra te pa nzantho. Y nuya noya stá xi'ahũ go gue'ũ ra nzaqui pa ri ndahihũ, ne go gue'ũ di 'ra'ahũ ra te pa nzantho.

64 Pe 'ra de gue'ahũ hinguí camfrihũ.

Ra Jesu bi manganjabũ ngue'a desde rá mudi ya mi patho nú'ũ to'o himi camfri'a, ne ya mi patho to'o mi ma da da'a.

65 Nehe bi 'ñena:

—Xa njabũ ngu nú'a ya stá xi'ahũ gue hinda za to da 'ñese da zũqui 'bũ hingo Ajuã ma Dada da zopa rá mfeni pa da e da zũcagui.

66 Nepũ ndunthi de nú'ũ to'o mri 'ñoui ne myá nxadihmã bi 'uegue'ũ, ya himbi ðeni'a.

67 Hangue nura Jesu bi 'ñembabi nú'ũ 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni:

—Xi'ahũ, ¿ha gue ma gui 'ueguehũ nehe?

68 Ha nura Simu Pedro bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o ja ga teñhe? gue hõnse'i guí manganja ya noya de ra te pa nzantho.

69 Ha nuje stá camfrihe ne stá pahe gue go gue'e grá Cristo, rá T'ũ'i Ajuã nú'a te, xpá men'a'i pa gui nda.

70 Nepũ nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ũ:

—Nu'ah_u guí 'rɛt'amayohoh_u stá huan'ah_u, ¿ha ngue ha? Pe 'yob_u 'na de gue'ah_u ri 'ñoui ra ts'ondahi.

⁷¹ Nu'á bi ma de ra Juda Iscariote rá t'_u ra Simu, ngue'a go mi gue'a mi ma da da'a, masque go mi gue'a 'na de nú'_u 'rɛt'amayoho ya nxadi.

7

Yá høcu ra Jesu himbi gamfri'_u gue mi gue'a rá 'mɛhni Ajuá

¹ 'Mɛfa ra Jesu bi 'ñonitho ja ra hai Galilea, himbi ne ma bá 'b_uhni Judea ngue'a nuya ndá gá xodyo de guehni mi honi hanja da za da hyo'a.

² Ha ya mi ma da dat'a 'nará ngo ya xodyo go mrá ngo dega nthøja'tsi.

³ Hangue yá høcu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma pa Judea, pa nuya ja'i mri deñ'a'i de guehni da za da hyandi'_u nehe nú'_u ya danga nt'udi guí øt'e.

⁴ Ngue'a 'b_u 'nara ja'i ne to'o da hyandua rá 'bɛfi, nu'á hinda 'yøt'a rá 'bɛfi mant'agui. Ya gue guí øt'a nuya danga t'øt'e, 'yøt'e'_u ja yá thandi gatho ya ja'i pa da hyanda nú'a guí øt'e.

⁵ Nuyá høcu'a bi xipabi njab_u ngue'a nixi gue'_u himi camfri ua go mi gue'a rá 'mɛhni Ajuá.

⁶ Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi'_u:

—Pa gueque hinxa zøta ma ora pa ga mani, pe nu'ahú, otho ri orah_u.

⁷ Ya ja'i hingui tsa da utsa'ih_u, pe nuga ha, di utsagui, ngue'a dí xipabi de yá ts'o'bɛfi'_u.

⁸ Nu'ahú, go da rí maha ra ngo. Nuga hinga ma, asta hinda zø ma ora pa ga ma.

⁹ Ha nu mi xipabi njab_u, bi ma'_u, ha nura Jesu bi gotritho Galilea.

Ra Jesu bi ma ra ngo dega nthøj_a'tsi

¹⁰ Nep_u ra Jesu bi ma nehe ja ra ngo, pe asta 'mεfa. Bi ma pe mant'aguitho pa hinto da hyandi.

¹¹ Ha nuya nd_a gá xodyo nú'_u mi ne da hyohma'_a xi mi honi'_u de guehni ja ra ngo ne mi eñ'_u:

—¿Hab_u di 'youa'_a 'b_u?

¹² Ha ndunthi de nuya ja'_i mi 'yoni ja ra ngo xi mi ñ_a de gue'_a. 'Ra mi ena: “Nú'_a ra 'ñøhø'_a xi ra hoja'_i”; ha nu ma'ra mi ena: “Hinga maju_{ani}, hønse hat'atho ya ja'_i.”

¹³ Pe nu'_u mi ñ_a zi njante pa hinto da 'yøde, ngue'_a mi tsu yá mixodyoui nú'_u myá nd_a de gue'_u.

¹⁴ Ts'a mi 'yo made ra ngo ra Jesu bi yat'a ja ra ndanija pa bi nxahnate.

¹⁵ Ha nuya nd_a gá xodyo xi bi 'yø ne bi 'ñémse'_u:
—¿Hanja nuni ra Jesu nts'edi ja rá mfa_{di} ha hinxa nxadi?

¹⁶ Ha nura Jesu bi da_{di} ne bi 'ñembabi'_u:

—Nú'_a dí udi, hingo dí mansεga. Nu'_a bí ehe de Aju_a nú'_a to'o bá pεncagui.

¹⁷ Nu'_a tó'o da ne da 'yø'tuabi rá paha Aju_a, ma da ba_{di} de nú'_a ma nt'utuante ua bí ehe de Aju_a o ua go dí bensega nú'_a dí ma.

¹⁸ Nu'_a tó'o bense nú'_a ma, nú'_a go gue'_a ne da t'e'tsua rá nsu. Pe nu'_a tó'o ne da 'ñe'tsuabi rá nsu nuto bá pεhni'_a, nu'_a m_{an}ga maju_{ani} ne hingui hate.

¹⁹ Ra Moise xa 'ra'a'ih_u ra ley, pe ni 'na de gue'ah_u hinxcá 'yøteh_u nura ley'a. Nu'b_u gri

øthmaḥ_u nú'a ma, nu'bú çhanja guí beñḥ_u gui hyo-gaguiḥ_u?

²⁰ Ha nura hmuntsja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i pø guí 'ñoui ra ts'onðahi. çTo'o xa beni da hyo'ague?

²¹ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Hønsɛ ngue'a dá pɛ 'nara 'bɛfi nú'a ra pa dega tsaya dá japi bi ñani 'nara da'thi, hangue por gue'a grí 'yøḥ_u.

²² Pe xi nu'ah_u nehe, nú'a ra pa dega tsaya guí hu'tsuah_u ra seña ja yá ndo'yo ri baṭsiḥ_u ngu bi 'yøt'a ndu ri dadah_u, desde rá mudi bi hñuxa nura seña ja yá ndo'yo, ne 'mɛfa ra Moise mi manda da t'øt'a njab_u nehe, masque hingo bi mæti. Hangue ringue'a nu'ah_ubya, ngu da dat'a rá hñato ma pa de xa 'mæi ri t'æbaṭsiḥ_u guí hu'tsuah_u ra seña, masque ra pa dega tsaya.

²³ 'B_u nu'ah_u guí hu'tsuah_u ra seña ri baṭsiḥ_u ra pa dega tsaya hønsɛ pa hingui ts'ocuah_u rá ley ra Moise, nu'bú xi çhanja guí pø ri cuɛḥ_u con gueque ngue'a stá øthebi maxøgue rá ndo'yo 'nara 'ñøhø nura pa dega tsaya?

²⁴ Guí beñḥ_u gue hinxá hño nú'a dá øt'e, ngue'a dá øt'e ra pa dega tsaya. Oguí dama beñḥ_u ua hingui ho 'nara t'øt'e asta hingo 'mɛt'o gui paḥ_u ua majuani hingui ho o hina, pa njab_u da za gui beñḥ_u ngu rí 'ñepi nú'a ra t'øt'e.

Ra Jesu bi ma de hab_u xqui 'ñehe

²⁵ Ha nu 'raya me Jerusale bi 'ñena:

—çHa hingo guehni thoni pa da tho?

26 Xini 'bahni ña ja yá thandi ya ja'i ne hinte sipabi. ¿Ha gue camfri ma ndah_u gue xi majuani go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá pa e da nda?

27 Pøde hina, ngue'a nuju dí pah_u hab_u ra menguni. Ngue'a nu stí zø ra Cristo hinto ma da badi hab_u dra mengu'a.

28 Ra Jesu bi 'yøde te mi m_anga ya ja'i, hangue nu mi nxahnate'a ja ra ndanija bi ña nts'edi bi 'ñena:

—¡Guí paçaguih_u ne guí pah_u hab_u drá mengu! Nuga hinstá esehε. Nú'a to'o bá pencagui go guesε'a Ajuá nú'a xi majuani, ne nu'ahú hinguí pah_u'a.

29 Nuga dí paça'a ngue'a stá ehe de gue'a, ne go gue'a bá pencagui.

30 Hangue nu mi 'yøde ya nda gá xodyo bi m_anga ra Jesu njab_u, ma'na mi ne'ú da g_u'a pa da zixhma'a nts'ahni, pe hinto bi g_u ngue'a himi tsøta rá ora.

31 Pe ndunthi ya ja'i de guehni bi gamfri'a ne mi eñ'ú:

—Xi nu sta zøhø nura Cristo pa da nda, ¿ha gue ma da 'yøt'a ma'ra ya d_anga nt'udi que nú'a øt'ni?

Ya fariseo bi mehna ya g_unts'ahni pa da g_uhma ra Jesu

32 Y nuya fariseo mi 'yøde bi m_anga njab_u ya ja'i, nu'bú nu'ú ne ya nda gá macja bi mehna 'raya g_unts'ahni pa da g_uhma ra Jesu.

33 Hangue ra Jesu bi 'ñena:

—Ya ts'útho ya pa ma ga 'b_ui con gue'ah_u, nep_u ma ga yo pengui hab_u bí 'b_ui nú'a to'o bá pencagui.

34 Ma gui hyongaguih_u pe hingui ma gui tsucaguih_u, ne hinda za gui mahani hab_u ma ga 'b_uca.

35 Nu'b_u ya nda gá xodyo mi 'b_uhni bi 'ñémbabi 'na ngu 'na:

—¿Hab_u ma dí mani 'b_u pa ena gue ya hinda za ga tsu_hh_u? ¿Ha gue ma da ma pa ja yá hai ya me Grecia hab_u bí 'b_ui ma mixodyoh_u nú'_u xa nxani, ne ma dí xahna nehe ya me Grecia?

36 ¿Te rí bōnga nuya noya xa ma_uni 'b_u, ena: “Ma gui hyongaguih_u pe hingui ma gui tsucaguih_u, ne hinda za gui mahani hab_u ma ga 'b_uca”?

Ra dehe dega te pa nzantho da nja ngu 'nara dathe

37 Nurá ngats'i ra pa de ra ngo go gue'a ma'na ra dango nú'a ra pa'a, ra Jesu bi 'mai bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o tsu ra nduthe dá 'ñehe da zucagui pa da ntsithe.

38 Ngu manga ja ra Maça T'ofu, nu'a tó'o da gamfrigui ma da bōhø ra dehe dega te ja rá coraso ne da nja ngu 'nara dathe.

39 Ra Jesu bi ma de ra Maça Ndahi nú'a mi ma da t'umba nuto mi ma da gamfri'a. Pe nura Maça Ndahi hinxqui 'bēhnitho, gue'a ra Jesu hinxqui menguitho ja rá nsunda nuni mahets'i.

Ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u

40 Ha ya ja'i mi 'yøde nuya ya noya, 'ra mi ena:

—Xi majuani go guehni rá danga 'mēhni Ajuá nú'a mi hmā da 'ñehe.

41 Ha nu ma'ra mi ena:

—Go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá bá e pa da nda.

Ha nu ma'ra mi ena:

—¿Pe hanja? ¿Ha dra menguni Galilea ra Cristo?

⁴² Hina. Ngue'a ja ra Maca T'ofó mā gue nura Cristo ma da 'ñehe de yá ja'i ndu ra Davi, ne ma dra me Belé nuni ja ra t'uhnini hab_u mrá mengu ndu ra Davi.

⁴³ Ne njab_u ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'ua de gue'a.

⁴⁴ Ha nu 'ra mi ne da zixhma nts'ahni, pe hinto bi g_u'a.

Ya danga nda gá xodyo himbi gamfri'ua ra Jesu

⁴⁵ Ha nuya gants'ahni xqui 'behni da g_uhma ra Jesu bi mengui hab_u mi 'b_u ya nda gá macja ne ya fariseo, ne bi t'embabi:

—¿Hanja hinguá tsih_u?

⁴⁶ Ha nuya gants'ahni bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Hindá tsihe ngue'a dá ødehe ya hoga noya bi mā nú'a hinhya'm_u stá øhe to'o xa mā njab_u!

⁴⁷ Nu'bú nuya fariseo bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—¿Ha gue ne'ah_u ya xa hya'ah_u'a?

⁴⁸ Guí pah_u gue ni 'na de guecje núje dyá ndahe de ma nijah_u ne dyá fariseohe hinstá camfrihe nú'a xa mañ'a.

⁴⁹ Nú'ua xa gamfri'a go gue'ua nú'ua hingui pa ra ley, y go gue'ua ya xa t'equé pa ra 'ñ_u.

⁵⁰ Ha nura Nicodemo mi 'bahni nehe xqui munts'ui yá mifariseoui, ne go gue'a xqui ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu. Nu'bú nu'á bi 'ñembabi gatho nú'ua mi 'bahni:

51 —Pe numa leyh_u ma gue hinto tsa ga tsamh_u nts'ahni 'b_u hinda nja ra nthanthya 'mɛt'o pa ga pah_u te 'be'a xa 'yøt'e. ¿Ha gue njab_u ma, o hina?

52 Nep_u nu'ú bi datuabi ra Nicodemo ne bi ñembabi:

—¿Ha gue ne'i go grá me Galilea pa guí ne gui camfri'a? Hñe'ta ra Maça T'ofa pa gui paði gue jo'o ni 'nará 'mɛhni Ajuá nú'a dra me Galilea.

'Nara 'behña ra zinga medinthati

53 Nep_u gatho ya ja'i bi ma yá ngu'ɛ.

8

1 Ha ra Jesu bi ma ja ra t'øhø 'bo Olivo.

2 Nep_u rá hyax'a bi mengui'a ma'na'qui pa ja ra ndanija, ne ja bi munts'uini gatho ya ja'i, ne bi hñuhni'a pa mi xahni'ɛ.

3 Nep_u nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo bá tsimpabi 'nara 'behña xqui ts'ɛdi mri hñuxui 'nara medinthati, ne bri 'ba'ma madetho hab_u mi 'b_u ra Jesu co ya ja'i.

4 Nep_u nu'ú bi ñembabi:

—Xahnate, nuna 'behña bi ts'ɛdi mri hñuxui 'nara medinthati.

5 Nura Moise 'bɛpcah_u ja rá ley gue ga hoh_u co ya nc'ahni nuya 'behña ga tsuh_u di øt'a njab_u. Xi'i, ¿te go xi guí mangué?

6 Nú'ú bi mangua njab_u hønse pa xa 'yøde'ɛ te xa daði hmaha ra Jesu, pa njab_u xa za xa ñapahma. Ha nura Jesu bi ndoqui ne bi 'yofa 'raya noya ja ra hai co rá dedo.

7 Pe nu'ú mi sigui mi ambabi'a, nu'bú nu'á bi 'mai ne bi ñembabi'ɛ:

—Nu'a tó'o hinxa 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, dá føtua 'nara mudi nc'ahni nuna ra 'behña.

⁸ Ne bi yopa ndoqui'a ne bi sigui bi 'ñofo ja ra hai co rá dedo.

⁹ Ha nu mi 'yøde'u nú'a bi mañ'a, bi zose yá mfeni de yá ts'oqui'u, ne bi mudi bi ma'u 'rama'na, rá mudi bi ma nú'u ma'na mi tsøxa yá jeya, nepu gatho ma'ra, ne ra Jesu bi goseuini nú'a ra 'behña mi 'bhani madetho.

¹⁰ Nepu nura Jesu bi 'mai ne bi hyandi ya mi jo'oni ni 'na, hønse nú'a ra 'behña mi 'bhni, ne bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿habu 'ba nú'u to'o mi ñap'a'i? ¿Ha gue ya hinto ne da hyo'i dega nc'ahni?

¹¹ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya jo'o, Ndada.

Nu'bu nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nixi gueque hinte ma ga ø't'a'i. Grí ma, ne ya oxqui yopa ø't'a ma'ra ya ts'oqui.

Ra Jesu go ra ñot'i nú'a yo'tua yá mfeni ya ja'i

¹² Nepu ra Jesu bi yopa zofo ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i. Nu'a tó'o da dengagui hinda 'ño ja ra 'bexuui, nu'á da me'tsa ra ñot'i dega te pa nzantho.

¹³ Nepu nuya fariseo bi 'ñembabi'a:

—Nu'i guí manse gue to'o'igüe, hangue hinga majuani nú'a guí ma.

¹⁴ Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Masque dí manse to'ogui, pe gue'a majuani nú'a dí ma, ngue'a nuga dí padi habu stí 'ñehe ne habu grá ma, pe nu'ahu hinguí pahu habu stí 'ñehe ni habu grá ma.

15 Nu'ah_u gyá meximhaithoh_u, ne guí ha nguendah_u ngu nú'a guí benseh_u. Pe nuga hinstá ehe pa to ga ha'mba nguenda.

16 Pe nu'b_u to'o dí ha'mba nguenda, nu'bú nú'a dí ma gue'a majuani, ngue'a hingo dí hanse nguenda, go dí ha'be nguenda ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

17 Nehe xa t'ofu ja ri leyh_u, nu'b_u yoho ya ja'i da damajuani ne 'nada nú'a da mañ'u, go gue'a majuani.

18 Nuga dí manse to'ogui, ne ma Dada nú'a to'o bá pencagui, ne'a damajuani to'ogui.

19 Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—¿Hab_u bí 'b_u ri Dada?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'ah_u hinguí pačj_u, hangue nixi ma Dada hinguí pah_u. 'B_u gri pahmah_u to'oguiga, nehe gri pahmah_u ma Dada.

20 Ra Jesu bi manga njab_u nu de mi xahna ya ja'i mbo ra 'me'tsboja ja ra ndanija, pe hinto bi gu nts'ahni ngue'a mri 'beta rá ora'a.

“Hinda za gui mahani hab_u grá maga”

21 Ha nura Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Nuga ma ga maga, ha nu'ah_u ma gui hyon-gaguih_u pe ya gra jo'o, ne ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u, hangue njab_u hinda za gui mahani hab_u grá maga.

22 Ha nuya nda gá xodyo bi 'ñémse'u:

—¿Ha gue ma da hñose 'b_u? Hanja ena, “Hinda za gui mahani hab_u grá maga.”

23 Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ah_u gyá meximhai_u, ha nuga drá mengu mahets'i. Nu'ah_u yá mēti'ih_u nuna ra ximhai, ha nuga hingo rá mētigui nuna ra ximhai.

²⁴ Hangue dí xi'ah_u gue ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u. Ngue'a 'b_u hingui camfriguih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u, ma gui tuh_u gri nduda ri ts'oquih_u.

²⁵ Nep_u nu'ú bi 'ñembabi'a:

—Xicje, ¿to'o'igue?

Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ah_u desde rá mudi to'ogui.

²⁶ Nuga masque jahmā ma'ra te ga xi'ah_u de ri 'mūih_u ne de nú'a xcá øth_u, pe hønse dí xi'ah_u ngu nú'a bi xicagui nú'a to'o bá pēncagui, y nu'á mǎnga majuaní.

²⁷ Pe nú'u mi øde, himbi badi gue ra Jesu mi ña de Ajuā ra Dada.

²⁸ Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu xcrí pø'tsh_u Nú'a To'o e bi Nja'i pa gui hyoh_u, gue'b_u ma gui pah_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u, ne ma gui pah_u gue hingo de ma ts'edi sehε nú'a dí øt'e, ngue'a ngu nú'a xa xica ma Dada gue'a dí mā.

²⁹ Ha numa Dada nú'a to'o bá pēncagui 'b_ui con gueque, hinxā hyεgase, ngue'a nzantho dí øt'a nú'a di ho'a.

³⁰ Nu mi mǎnga njab_u ra Jesu, bi gamfribi'a ndunthi ya ja'i.

Nú'u to'o yá batsi Ajuā ne nú'u to'o o ja rá 'yε ra ts'oqui

³¹ Ha nura Jesu bi xipabi nuya xodyo xqui gamfri'a, ne bi 'ñembabi:

—Nu'b_u gui sigui gui camfrih_u ma noya, nu'bú xi majuani go ma nxadi'ih_u.

³² Ne ma gui pah_u nú'a majuani, ha nu'b_u gui pah_u nú'a majuani, ya hingui ma gui 'mεgoh_u.

³³ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Nuje go guecje yá ja'iguihe ndu ra Abrá, ha hinhya'm_u stá 'mεgohe. ¿Hanja guí ena gue ya hinga ma ga 'mεgohe?

³⁴ Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ah_u, nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui go gue'a rá 'bεgo ra ts'oqui.

³⁵ 'Nara t'_u cohi pa nzantho ja rá ngu, pe 'nara 'bεgo da nja ra pa da bøni da ma.

³⁶ Njab_utho nehe Nú'a To'o e bi Nja'i, 'b_u da pøñ'a'ih_u de ja rá 'yε ra ts'oqui, nu'bú dyá b_utsi'ih_u Ajuá ne ya hindyá 'bεgo'ih_u ra ts'oqui.

³⁷ Nuga dí pa_udi gue nu'ah_u yá ja'i'ih_u ndu ra Abrá. Pe nu'ah_u guí ne gui hyogaguih_u ngue'a hingrí hoh_u nú'a dí ma.

³⁸ Nuga dí m_unga nú'a xa xicagui ma Dada, ha nu'ah_u guí øth_u ngu nú'a xa m_unga ri dadah_u.

³⁹ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Pe nuje ma dadahe ndu ra Abrá.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi':

—'B_u xi majuani go dri dadahm_uh_u ndu ra Abrá, nu'bú gri øthm_uh_u ngu mi øt'a.

⁴⁰ Pe nu'ah_u guí ne gui hyogaguih_u masque nuga go stá xi'ah_u nú'a ra noya xa xicagui Ajuá. ¡Pe ndu ra Abrá himi øt'e ngu guí øth_ubya!

⁴¹ Nu'ah_u guí øth_u ngu nú'a øt'a ri dadah_u.

Nu'bú nu'ú bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nuje hingue to'oraza ma dadahe, 'nada nú'a ma dadahe, go gue'a Ajuá.

42 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ũ:

—'Bũ Ajuã go dri dadahmãhũ'ã, nu'bú gri maçjhmãhũ, ngue'ã stá ehe de habũ ndí 'bũ'be'ã. Ngue'ã hinstá esε, nu'á go bá p̄encagui'ã.

43 ¿Hanja hingui tso ri mfenihũ nú'ã dí xi'ahũ? Nu'ahũ hingui tso ri mfenihũ ngue'ã hinguí ne gui 'yøhũ nú'ã dí mã.

44 Ra ts'ondãhi go gue'ã ri dadahũ, ha nu'ahú go yá b̄atsi'ihũ'ã, ne nu'ahũ go guí nesεhũ gui 'yø'tuabihũ nú'ã di ho'ã. Ne nu'á go gue'ã ra hyote desde ra m̄adi. Nu'á h̄õnse hat'a ya ja'i ne hin-hya'mũ xa m̄anga nú'ã majuãni. Nuya nc'uamba mañ'ã go xa zanse, ngue'ã nu'á xi ra c'uamba ne go gue'ã ra dada de ya nc'uamba.

45 Nu'ahũ hinguí camfriguihũ ngue'ã dí m̄anga nú'ã majuãni.

46 ¿To'o 'na de gue'ahũ da z̄atca 'nara ts'oqui? Jo'õ. Nuga dí xi'ahũ nú'ã majuãni. Nu'bú ¿hanja hinguí ne gui camfriguihũ?

47 Nu'ã tó'o rá meti Ajuã di ho da 'yøde nú'ã m̄anga Ajuã. Nu'ahũ hingo yá meti'ihũ Ajuã, hangue hingrí hohũ gui 'yøhũ nú'ã mã.

Ra Jesu ya mi 'b̄ui ante de ra Abrá

48 Nepũ ya xodyo bi d̄adi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bú, majuãni nú'ã dí mañhe gue grá me Nsamaria, ne grí 'ñoui ra ts'ondãhi.

49 Nu'bú ra Jesu bi d̄adi ne bi 'ñena:

—Hindrí 'ñõ'be ra ts'ondãhi. Nuga dí numansu ma Dada, pe nu'ahũ hinguí numansuguihũ.

50 Pe nuga hindí m̄anga njabũ pa gui esca ma nsuhũ, ngue'ã 'b̄ui 'na to'o esca mã nsu, ne go h̄ã nguenda'ã.

51 Xi majuañi dí xi'ahũ, nu'a tó'o øtcagui nú'a dí ma, hinhya'mũ da du'a.

52 Nu'bú ya xodyo bi 'ñembabi:

—Nubyá ha, dá pahe gue xi majuañi grí 'ñoui ra ts'ondahi, ngue'a nu'i guí ena gue nu'a tó'o da 'yø't'a'i nú'a guí ma, hinhya'mũ da du. Conque ra Abrá ne yá 'mehni Ajuá bi du.

53 ¿Ha gue go ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahe ra Abrá ne ndu yá 'mehni Ajuá? Xi'a'igue ¿to'o go grí nhyɛcuauí?

54 Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'bu gra exase ma nsu, nu'bú hinte dri muui. Numa Dada go gue'a esca ma nsu, nú'a guí emfu gue go gue'a ri Ajuáha.

55 Pe nu'ahú nixi xcá pahũ'a. Nuga ha, dí paça'a. 'Bu gra ena gue hindí paça'a, nu'bú gra c'uambahma ngu nu'ahũ. Nuga dí paça'a, ne dí øte nú'a ma.

56 Ndu ri dadaha ra Abrá mi ne co 'nara johya da hyandgagui ma 'mũi nuya pa de ga 'youa ja ra ximhai, ne xi bi johya mi hyandga'a.

57 Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'a:

—Nixi made nthebe njeya hinguí pe'tstho, ¿ne guí ena gue gá hyanda ndu ra Abrá?

58 Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ũ:

—Xi majuañi dí xi'ahũ, desde ante da 'mũi ra Abrá, nuga ya ndí 'bui.

59 Hangue nu'ú bi gũxa ya do pa da c'anhma'a ngue'a mi nhyɛcuauí Ajuá. Pe nura Jesu bi 'bampi'ũ bi 'ranga madetho de gue'ũ ne bi bœni de ra ndanija bi ma'a.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø mrá goda ya de mi 'm̩i

¹ Ra Jesu mi 'yo ja 'nara 'ñu, ne de guehni bi hyanda 'nara 'ñøhø ya mrá goda desde rá 'b̩i.

² Ha nuyá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñena:

—Xahnate, ¿to'o bi 'yøt'a 'nara ts'oqui pa bi 'm̩i njani, nuni o rá dada o rá n̩n̩?

³ Nura Jesu bi d̩adi ne bi 'ñena:

—Hingo xa 'yøt'a ra ts'oquini, ni rá dada nixi rá n̩n̩ pa bi 'm̩i njani mrá goda. Xa njab̩ h̩n̩se pa da hnequi rá ts'edi Ajuá de nú'a ma da t'ø'tuabini.

⁴ Núbya ma patho mahyoni ga p̩epa rá 'b̩fi nú'a to'o bá p̩encagui, ngue'a ma da zø ra xuui, ne nu'bú ya hinda za to da mp̩fi.

⁵ De núbya dí 'b̩cua ja ra ximhai go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁶ Nu mi uadi bi m̩anga njab̩'a, bi zo rá jihni ja ra hai ne bi mant'a ts'̩ ra zi hai pa bi go'tsuabi ja yá da ra goda.

⁷ Ne bi 'ñembabi:

—Grí ma bá nx̩ca ja ra mothe Siloé. —Nura thuhu'a p̩ni da 'ñena, xa 'b̩hni.

Nep̩ nu'á bi ma bá nx̩qui, ha nu mi mengui ya mi handi.

⁸ Nep̩ yá 'nangu ne nú'̩ to'o xqui hyanda ma'm̩t'o gue mrá goda'a bi 'ñémbabi'̩:

—Go guehni mi hudi mi peti, ¿ha ngue h̩?

⁹ Ha 'ra mi ena:

—Go guehni.

Ha nu ma'ra mi ena:

—Hina. Pøde rí h̩ñ̩ts'i h̩, pe hingo guehni.

Ha nu'á bi d̩adi ne bi 'ñena:

—Majuani go guecaguihma.

¹⁰ Nu'bú nuya ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Hanja tsa guí handbya?

¹¹ Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu go gue'a bi gosca ra bøhai ja ma da ne bi 'ñengagui: “Grí ma bá nxuca Siloé.” Nepu nuga dá ma dá nxuqui, hangue 'bestho ra ora'a dá handi.

¹² Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Habu bí 'bu'a?

Ne nu'á bi 'ñena:

—Hindí padi.

Ya fariseo bi 'yø'tua ya nt'ani nú'a mrá goda

¹³ Nepu nuya ja'i'ua bi zi'tsua ya fariseo nú'a ra 'ñøhø mrá goda.

¹⁴ Ha nú'a ra pa'a ra Jesu bi mant'a ts'ua ra hai co rá jihni pa bi go'tsua yá da nú'a ra goda pa bi umba rá thandi, go mrá pa dega tsaya.

¹⁵ Nehe ya fariseo bi 'yambabi ra goda hanja xqui nja pa ya mi handi. Ne nu'á bi 'ñembabi'ua:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu bi gosca ra bøhai ja ma da, ne dá nxuqui, y hangue dí handbya.

¹⁶ Ha nu 'raya fariseo bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehe de Ajuá ngue'a hingui jamasu ra pa dega tsaya.

Pe nu ma'ra mi ena:

—Nu'bu 'nadra 'yø'tats'oquihma, hinda za da 'yø'ta nuya ya danga nt'udi nguna.

Ne 'rama'na'ño mi mañ'ua.

¹⁷ Hangue nu'á bi yopa 'yø'tua ya nt'ani ra goda ne bi 'ñembabi:

—Xi'a'i, ¿te go guí mangue de nú'a to'lo bi xoc'a ri da?

Nu'á bi 'ñena:

—Nuga dí ena gue go gue'a 'nará 'mɛhni Ajuá.

18 Pe nuya ndá gá xodyo'ɥ himi camfri gue go mi gue'a mrá goda ne ya xqui xo yá da, hangue nu'á bi zompa rá dada ne rá nana.

19 Nepɥ bi 'yambabi'ɥ ne bi 'ñena:

—¿Ha go gue'a ri t'ɥhɥ guí mañhɥ gue ya mrá goda desde mi 'mɥi? ¿Hanja handbya 'bɥ?

20 Ha nurá dada ne rá nana'a bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí pahe xá hño gue go gue'a ma t'ɥhe, ne desde mi 'mɥi ya mrá goda.

21 Pe hindí pahe hanja xa za xa hyandibya, nixi dí pahe to'o bi xocua yá da. Ya tsøxa yá jɛya'a, go da 'yamfɥ'a, nu'á da za da xi'asɛhɥ.

22 Gue'a bi dadi rá dada ne rá nana nguetho mi tsu yá ndá'ɥ, ngue'a nuyá ndá'ɥ ya xqui go 'nara cohi gue nu'a tó'o da mā gue ra Jesu go gue'a majuani ra Cristo rá 'mɛhni Ajuá pa e da ndá, nú'á da t'ɛni de ja ra nija.

23 Hangue nurá dada ne rá nana xqui 'ñena: “Ya tsøxa yá jɛya'a, ne da za gui 'yambasɛhɥ.”

24 Ha nuya ndá gá xodyo bi yopa zohna nú'a mrá goda ne bi 'ñembabi:

—Xøcambeni Ajuá ne xicje nú'a majuani. Ngue'a nuje dí pahe gue nú'a ra 'ñøhø'a to'o xa xoc'a ri da, go gue'a 'nara 'yøt'ats'oqui.

25 Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hindí padi ua ra 'yøt'ats'oqui o hina. Hønsɛ nú'a dí padi, gue ndrá goda, ha nubyá ya dí handi.

26 Ha nu'á bi yopa 'yambabi'a ne bi 'ñembi:

—¿Te bi 'yøt'a'i nú'a ra 'ñøhø mri xoc'a ri da?

27 Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'ɥ:

—Ya stá xi'ah_u ne hinguí ne gui camfrih_u. ¿Hanja guí ne ga yopa xi'ah_u ma'na'qui? ¿Ha guí neh_u gue ne'a'ih_u dyá nxadi'ih_u'a?

²⁸ Ha nu'ú bi zani'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'i go rá nxadi'i'a, ha nuje yá nxadiguihe ra Moise.

²⁹ Nuje dí pahe gue Ajuá mi ñaui ra Moise, pe nura 'ñøhø'a guí ena, hindí pahe hab_u xqui 'ñehe'a.

³⁰ Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñembabi'x:

—¡Tengu gue nu'ah_u hinguí pah_u hab_u xqui 'ñehe, ha nu'á bi xoga ma da!

³¹ Ngue'a dí pah_u gue Ajuá øtuabi yá t'adi nú'a to'o tsu'a ne ø'tuabi rá paha'a, pe nuyá t'adi ya 'yøt'ats'oqui hinguí øtuabi.

³² Ngue'a hinhya'm_u stá øh_u to xa xocua yá da 'nara ja'i nú'a ya mrá goda desde mi 'm_u.

³³ 'B_u nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehm_a de Ajuá, hinda za da 'yøthm_a njab_u'a.

³⁴ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i desde ngá 'b_u ya ngrá 'yøt'ats'oqui, y njab_u ¿xi nguí ne gui xancaguihe?

Nep_u nu'ú bi 'yεnga de ja ra nija.

Ra ngoda de rá mfeni 'na

³⁵ Ha nura Jesu bi 'yøde gue xqui t'εnga de ja ra nija nú'a mrá goda, bi hyoni, y nu mi yopa zadi bi 'ñembabi:

—Nu'i, ¿ha guí camfri bi rá T'_u Ajuá?

³⁶ Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ndada, ¿to'o'a pa da za ga camfri?

³⁷ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya xcá hyandi, ne nú'a to'o guí ñauihya go guesε'a.

³⁸ Nu'bú nú'a mrá goda bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, dí camfri'i.

Ne 'bestho bi ndandiñahmu pa bi nsunda'a.

³⁹ Ne ra Jesu bi 'ñena:

—Nuga stá eheua ja nuna ra ximhai pa ga øt'a ra ts'utbi, pa nu'ua tó'o xa ngoda ja yá mfeni, ga xocua yá mfeni pa da badi, ha nu'ua tó'o beni gue ja yá mfadi, nja ngu nú'ua to'o xa xo yá da, ga japi da ngoda'ua.

⁴⁰ Ha 'raya fariseo nú'ua mi 'bahuini'a bi 'yøde nú'a te mi mañ'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue necje dyá godahe?

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—'Bua gri godahmahua, nu'bú hingri tuhma ri ts'oquihua. Pe nu'ahú guí eñhua gue guí hanthua, hangue grí tuhua ri ts'oquihua.

10

Ra Jesu bi manga 'nara 'bede de 'nara ngu'ño

¹ Xi majuañi dí xi'ahua, nu'a tó'o hingui cut'a ja ra gosthi ngu'ño, ne tonts'a ma'na lado pa da yut'i, go gue'a 'nara be ne 'nara dacate.

² Nú'a to'o taca ya deti, go gue'a ra ma'yo, ne go gue'a cut'a po ja ra gosthi.

³ Nura nsugosthi xoca ra gosthi pa da yut'a ra ma'yo, ha nuya deti patuatho rá noya, ha nu'á da zopa yá thuhu nú'ua yá meti'a pa da pøni'ua.

⁴ Ha nu stí pønga gatho nuyá meti'a, nu'á di 'bet'o ne ma'ti'ua, ne nuyá deti di deni'a ngue'a patuatho rá noya.

⁵ Ngue'a nuya deti hingui tena ma'na'ño ra ma'yo, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma, ngue'a hingui patua rá noya'a.

⁶ Ra Jesu bi xipabi'ᵘ nuna ra 'bede, pe nu'ú himbi zo yá mfeni te mri bønga nú'a bi xipabi'ᵘ.

Ra Jesu go ra hoga ma'yo

⁷ Nepᵘ ra Jesu bi yopa 'ñembabi'ᵘ:

—Xi majuani dí xi'ahᵘ, nuga go guecagui drá gosthi habᵘ thogui ya dɛti.

⁸ Gatho nú'ᵘ to'o bá 'bɛt'o de gueque go gue'ᵘ myá be ne myá dacate ngue'a mi ne da hyat'a ma dɛti pa da dɛni'ᵘ. Pe numa dɛti himbi 'yøtuabi nú'a mi mañ'ᵘ, ngue'a hingo myá mɛti'ᵘ.

⁹ Nuga go guecagui drá gosthi. Nu'a tó'o da yat'a ja nuna ra gosthina da mpøhø, ne nu'á da nja ngu 'nara zi dɛti di cɛt'i di pøni pa da ñuni.

¹⁰ 'Nara be bí ehe hønse pa da mpe, ne pa da hñote, ne pa da huata ra taxo. Pe nuga stá ehe pa ga umba yá te ya ja'i, ne nura te'a go 'nara hoga te pa nzantho.

¹¹ Nuga go guecagui drá hoga ma'yo, ngue'a 'nara hoga ma'yo da unga rá te po rá ngue yá dɛti.

¹² Pe 'nara ma'yo 'mɛgo nú'a su ya dɛti hønse pa da hñanga rá thaha, nu'á 'bᵘ da hyanda 'nara mi'ño bra 'ñehe pa e da za ya dɛti, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma ne da zopᵘ ya dɛti ngue'a hingo yá mɛti y hingo xi majuani yá ma'yo'ᵘ. Ha nura mi'ño da pɛnt'i 'raya dɛti, ha nu ma'ra habɛraza da nxani'ᵘ.

¹³ Njabᵘ nú'a ra ma'yo 'mɛgo da nest'ihí da ma ngue'a hinguí tu rá mɛi de ya dɛti ngue'a nu'á 'nara 'bɛgotho.

¹⁴⁻¹⁵ Nuga go guecagui drá hoga ma'yo. Ngu pacagui ma Dada ne dí paca'a, njabᵘ nehe dí padi ma dɛti ne nu'ú pacagui nehe, ngue'a ma mɛtiga'ᵘ, ne ma ga unga ma te po rá ngue'ᵘ.

16 Nehe 'bui ma'ra ma dɛti nú'ɯ hingyá mengu de nuna ra ngu'ño, ne nu'ú mahyoni ga tsi nehe. Ne nu'ú da 'yøscagui nu xcrá zofo, ne da 'ñehe'ɯ, ne njabɯ da 'nadra taxo ne da 'nadra ma'yo, y nura ma'yo'a go guecsɛgui.

17 Ajuá ma Dada xi ri maçagui ngue'a ma ga unga ma te pa ga tu, ha nu xcrá tu, ma ga yopa nte ma'na'qui.

18 Pe hinto ma da hñaga ma te, ma ga tuse. Dí hã ra ts'edi pa ga tuse, ne dí hã ra ts'edi pa ga yopa nte ma'na'qui. Njabɯ bá 'bɛpcagui ma Dada.

19 Ha nuya xodyo 'rama'na'ño mi mąnga ma'na'qui'ɯ ngue'a bi 'yøde te mi mąnga ra Jesu.

20 Ndunthi de gue'ɯ bi 'ñena:

—Nuní 'ñoui ra ts'ondahi ne xa 'bɛ rá mfeni. ¿Hanja guí øxhɯ nú'a te mą?

21 Ha nu ma'ra mi ena:

—Nuya noya mąni hingyá noya dega ts'ondahi. ¿Ha gue ra ts'ondahi da za da xocuahmą yá da 'nara goda?

Ya ndá gá xodyo himbi ne bi gamfri ra Jesu

22 Ne nuni Jerusale ja bi t'øt'ni 'nara ngo, ne nú'a ra ngo'a gue'a 'nara feni de nú'a ra pa bi yopa 'na'yo ma'na'qui ra ndanija nú'a xqui yopa thani. Ha nuya pa'ɯ myá pa dega tse.

23 Ha ra Jesu mi 'yoni ja ra porta nú'a mrá thuhu Salomó, go 'namrá porta nú'a ra ndanija'a.

24 Ha nuya ndá gá xodyo bi 'yɛnt'a madetho'a ne bi 'yambabi:

—¿Ha'mɯ ma gui hñubga ma muihe? 'Bɯ xi mąjuani go gue'e grá Cristo rá 'mɛhni'i Ajuá pa gui ndá, xi da xicje mąjuani pa ga pahe.

25 Nu'bú ra Jesu bi dātuabi'ᵤ ne bi 'ñembi:

—Ya stá xī'a'ihᵤ ne nu'ahú hinxá camfrihᵤ. Nuya 'bēfi dí pēfi de rá thuhu ma Dada, go gue'ᵤ udi to'ogui.

26 Pe nu'ahᵤ hinguí camfrihᵤ nguetho hingo ma dēti'ihᵤ, ngu ya stá xi'ahᵤ.

27 Numa dētiga øde nú'a dí mā, ne nuga dí pāca'ᵤ, ne nu'ú tēngagui.

28 Nuga dí umbabi'ᵤ ra te pa nzāntho, ne hinhya'mᵤ da 'mēdi, nixi hinto da zingagui de ma 'yē.

29 Numa Dada nú'a to'o xa 'racagui'ᵤ, ma'na ja rá ts'ēdi de gatho, ne hinda za to da zinbabi'ᵤ de rá 'yē'a.

30 Nuga ne ma Dada dí 'natho'be.

31 Nu mi ñā njabᵤ nura Jesu, nuya ndā gá xodyo bi yopa gᵤxa ya do pa xa hyohmā dega nc'ahni'a.

32 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ᵤ:

—Ndunthi ya hoga 'bēfi stá øt'e ja ri thandihᵤ nú'ᵤ xpá 'ñehe de ma Dada. ¿Nda'a de gue nú'ᵤ ya 'bēfi stá øt'e hinxá hño pa guí ne gui c'ancahᵤ?

33 Nu'bú nu'ú bi dādi ne bi 'ñena:

—Hinga po rá ngue 'nara hoga 'bēfi dí ne ga c'an'ahē, hønse ngue'a guí haçuabi rá nsu Ajuā, ngue'a nu'i 'nagrā 'ñøhø nguje ne grí nhyēcuauí Ajuā.

34 Nu'bú ra Jesu bi dādi ne bi 'ñena:

—Xa t'ofō ja ri leyhᵤ gue Ajuā bi zofō ya nzaya nú'ᵤ xqui hñuts'i'a, ne bi 'ñembi'ᵤ: “Nu'ahᵤ gyá ajuahᵤ.”

35 Y nú'a xa t'ofō ja ra Māca T'ofō hingui tsa to da mā gue hinga majuāni. Ya gue Ajuā bi 'ñembabi gue go ya ajuā nú'ᵤ to'o bi hñāni rá noya'a,

³⁶ xihma nú'a to'o bi hñuxa Ajuá ne bá pehniua ja ra ximhai, ¿hanja guí mañhꞑ gue hacua rá nsu Ajuá ngue'a bi 'ñena gue rá T'ꞑ'a?

³⁷ Nuga dí øt'a ya t'øt'e ngu øt'a ma Dada. Pe nu'bꞑ hindí øt'a ngu øt'a ma Dada, uguí camfriguihꞑ.

³⁸ Pe nuga dí øt'a ya t'øt'e nú'ꞑ bí ehe ja ma Dada, hangue masque hingo gui camfriguihꞑ gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahꞑ, go da camfrihꞑ gue nú'ꞑ ya t'øt'e dí øt'e bí ehe de Ajuá, pa njabꞑ nehe xi da hñu ri mꞑihꞑ gui pahꞑ gue Ajuá ma Dada 'bꞑi con gueque ne nuga dí 'bꞑi con gue'a.

³⁹ Nu'bꞑ ya ndá gá xodyo ma'na'qui bi 'ramanu pa xa gꞑhma'a, pe nu'a bi ma'a, himbi za te bi 'yø'tua'ꞑ.

⁴⁰ Nepꞑ nura Jesu bi mengui pa ri'nandi ra dathe Jordá habꞑ mi øt'a ra sistehe ra Xuua ma'met'o, ne ja bá 'bꞑhni'a.

⁴¹ Ne ndunthi ya mengu de guehni bi ma bá c'a'tsi ne mi eñ'ꞑ:

—Nura Xuua hinte ma danga nt'udi bi 'yøt'e, pe gatho nú'a bi xicjꞑ de ra Jesu, majuꞑni xa njabꞑ.

⁴² Y ja guehni ndunthi ya ja'i bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xpá mehna Ajuá pa da ndá.

11

Rá du ra Lasaro

¹ Y de mi 'bꞑhni ra Jesu ri'nandi ra dathe Jordá, gue'bꞑ mri hñenga 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Lasaro mrá me Betania nuni habꞑ mrá mengu nehe ra Maria ne ra Marta nú'ꞑ myá nju'a.

2 Nú'a ra Maria mrá nju nura Lasaro go gue'a bi go'tsuabi ra hoga ñhni ja yá ua ra Jesu, nepa bi o'tuabi co yá sta'a.

3 Nú'ua ya 'behña mri ncu bi mempa ra noya ra Jesu gue da t'embí:

—Ma zi Hmu'i, nú'a ri hmadi di hñeni.

4 Ha nu mi sipabi ra Jesu njabu, bi 'ñena'a:

—Nú'a ra hñeni'a hingue xi pa da du'a. Xa njabu pa da hnequi rá nsunda Ajuá, ne da hnequi rá nsunda rá T'ua Ajuá po rá ngue'a.

5 Ha nura Jesu xi mri madi gatho nú'ua hñu mri ncu.

6 Masque myá hmadi'ua ne bi 'yøde gue ra Lasaro mri hñeni, pe ra Jesu hinga 'bestho bi ma, bá 'bahnitho má yo pa habu mi 'bui'a.

7 Nepa ja 'mefa nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

—Maha pa Judea ma'na'qui.

8 Ha nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Xahnate, guí nu ya nda gá xodyo de guehni ja maha'ma mi ne xa hyo'a'i dega nc'ahni. ¿Ha nu'i guí ne gui yopa mani ma'na'qui?

9 Nepa nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ua:

—¿Ha hinguí pahua pe'tsa 'ret'amayoho ora cada ra pa? Y nu'a tó'o da 'ño dega pa hinda hñaxa 'nara mfe'tse, ngue'a zø ra ñot'i ja ra ximhai, go gue'a nú'a to'o ø'tua rá paha Ajuá ne hinxa juatatho ra 'befi nú'a bi umbi.

10 Pe nu'a tó'o da 'ño dega xuui da hñaxa ra mfe'tse ngue'a otho ra ñot'i, go gue'a nú'a to'o hingui ø'tuabi rá paha Ajuá.

11 Mi uadi bi manga njabu ra Jesu ne bi 'ñembabi'ua:

—Ma amigoh_u ra Lasaro bí a_ha, pe nuga ma ga mani pa ga a de rá t'a_ha.

¹² Ha nuya nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, 'b_u a_ha, nu'á ma da ñani.

¹³ Pe nura Jesu mi ma gue xqui du ra Lasaro, ha nu'á mi hu yá mai gue mi ma de ra t'a_hatho.

¹⁴ Nu'b_u ra Jesu bi xipabi'_u de nú'a xqui nja ne bi 'ñena:

—Ra Lasaro xa du.

¹⁵ Ne nuga xi drí johya ngue'a dá njo'oni ora mi hñeni, ngue'a go 'nara hño pa gue'ah_u, ngue'a po rá ngue'a ma'na ma gui camfriguih_u. Maha, ma ga c'a'tshu'a.

¹⁶ Nep_u nura Toma nú'a mi t'embi ra Go, bi 'ñemba yá minxadiui:

—Maha nehe pa grá tuh_u mahyεgui con guehni.

Ra Jesu da g_uxa nú'_u xa du ne da umba ra te

¹⁷ Ha nu mi zønga ra Jesu ja ra hnini Betania, bi sipabi gue ya mi pe'tsa goho ma pa xqui t'agui ra Lasaro.

¹⁸ Ha nura zi hnini Betania mi guetb_u Jerusale mi pe'tsa ngu hñu kilometro rá ñab_u.

¹⁹ Ha xi ndunthi yá mixodyoui xqui ma da c'a'tsa ra Marta ne ra Maria pa da hñu'mba yá mai ngue'a xqui du yá cu'_u.

²⁰ Ha nu mi 'yøde ra Marta gue ya mi ma da zønga ra Jesu ja yá ngu'_u, bi ma bá th_uadi, pe nura Maria bi gotritho ja rá ngu.

²¹ Nep_u ra Marta bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, nu'b_u gri 'b_uhma_u hinxa duhma ma cu.

²² Pe masqué, nuga dí pa_udi gue gatho nú'a te gui apabi Aju_u, nu'á da 'ra'a'i.

23 Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ri cu ma da nangui de rá du.

24 Nep_u nura Marta bi 'ñembabi:

—Dí p_{adi} gue ma da nangui de rá du nú'a ra pa de ra ngaxhmai stí nanga gatho nú'u ma'ra xa du.

25 Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga ga j_{uxa} nú'u xa du ne ga umbabi'u ra te. Nu'a tó'o da gamfrigui, masque xa du, nu'á ma da nja rá te.

26 Ne nu'a tó'o 'b_{ui} ne camfrigui, hinhya'm_u da du. Xi'i, ¿ha gue guí camfri njab_u?

27 Nep_u nura Marta bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nuga dí camfri gue go gue'e grá Cristo, rá T'u'i Ajuá, go gue'e ndí t_{op}'a'ihe pa gui 'ñehe nuua ja ra ximhai.

Ra Jesu bi nzoni hab_u mi t'agui ra Lasaro

28 Ha ngu mi m_{anga} njab_u ra Marta, 'bestho bi mengui pa bá umba nt'øde ra Maria rá cu, ne bi xipi zi njante pa hinto da 'yøde ma'ra, ne bi 'ñembabi:

—Xa zø ra Xahnate bí t_{op}'a'i 'n_a.

29 Ha nu mi 'yøde'a bi d_{ama} 'mai ne bi ma bá c'a'tsi'a.

30 Ne nura Jesu hinxqui y_{ut}'atho mbo ra hnini, ja bi gotritho hab_u xqui ma da d_{adi} hmaha ra Marta.

31 Ha nuya xodyo nú'u mi 'b_{uh}ni ja rá ngu ra Maria mi hu'mba rá mai, ngu xi bi hyandi'u gue ra Maria bi d_{ama} 'mai ne bi b_{oni} de rá ngu, nu'ú bi d_{eni} ne mri 'ñémbabi'u 'na ngu 'na:

—Nuni rí ma da nzoni hab_u bí t'agui rá cu.

³² Nepu ra Maria bi zoni habu mi 'bu ra Jesu, y ngu bi hyandi bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu gri 'buhmaua hinxa duhma ma cu.

³³ Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ra Maria xi mi zoni ne nú'u ya xodyo mbra 'ñoui mi zoni'u nehe, nu'bu nu'a bi ntsø'mi ne bi du rá mui.

³⁴ Nepu bi 'ñena'a:

—¿Habú xcá aguihu'a?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, maha ma ga u't'ahe.

³⁵ Nepu ra Jesu bi nzoni.

³⁶ Ha nuya xodyo bi 'ñéms'e'u:

—A, xi mri madihma.

³⁷ Pe 'ra de gue'u bi 'ñena:

—Nuni go guehni bi xocua yá da nú'a ra goda. ¿Ha hinxa zahma xa 'yøt'e nehe pa hinxa duhma ra Lasaro?

Ra Jesu bi guxa ra Lasaro de rá du

³⁸ Ha nura Jesu bi yopa du rá mui, nepu bi zoni habu xqui t'agui ra Lasaro. Xqui thi'tsi ja 'nara cats'i, ne mi jot'i co 'nara xingdo.

³⁹ Ha ra Jesu bi 'ñena:

—Hñacju ra do.

Ha nura Marta nú'a mrá cu nú'a xqui du bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ya strá nxa ngue'a ya pe'tsa goho ma pa de xa du.

⁴⁰ Ha ra Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—¿Ha gue hinstá xi'a'i gue nu'bu gui camfri ma gui hyandua rá nsunda Ajuu?

41 Nep_u nuya ja'i bi hñ_aca nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui. Nep_u nura Jesu bi nòts'e pa mahets'i ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, dí 'ra'a'i ra jamadi ngue'a xcá 'yøde nú'a stá a'a'i.

42 Nuga dí pa_{di} nzantho guí øde nú'a dí a'a'i. Pe dá m_{an}ga njab_u po rá ngue ya ja'i 'b_ucua con gueque, pa njab_u da za da gamfriy_u gue go gue'e xcá p_{en}cagui.

43 Ha mi uadi bi 'yapa Aju_a njab_u, nep_u bi ñ_ants'edi bi 'ñena:

—¡Lasaro, bá pøni!

44 Ha ra Lasaro 'bestho bá pøni mi 'bant'a yá 'yε ne yá ua co 'raya x_uni dutu, ne mi 'bant'a rá ñ_axu co ma'na ra dutu. Ha ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Xo'tuah_u ya x_uni dutu.

Ya nd_a gá xodyo bi 'ñ_u'ti pa hanja da za da g_u ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Nu'b_u nú'_u ya xodyo mri 'ñoui ra Maria mi hyanda nú'a bi 'yøt'a ra Jesu, ndunthi de gue'_u bi gamfri'a.

46 Pe 'ra bi ma bá xipabi ya fariseo nú'a te xqui 'yøt'e'a.

47 Nu'b_u nuya nd_a gá mac_{ja} ne ya fariseo bi 'yøt'a 'nara hmunts'i ne bi 'ñena:

—¿Te ga øthu? Ngue'a nura 'ñøhø'a xi øt'a ndunthi ya d_{an}ga nt'udi.

48 Nu'b_u ga hoptah_u njab_u, gatho ya ja'i da gamfri'a, ne 'm_efa da 'ñehe ya me Nroma da hñ_anga ma nijah_u ne da zinga ma ja'ih_u.

49 Pe 'na de gue'_u mrá thuhu ra Caifá mrá d_{an}ga nd_a gá mac_{ja} nú'a ra j_eya'a, nu'á bi 'ñembabi'_u:

—Nu'ah_u hinte ri fadh_u.

⁵⁰ ¿Ha hinguí pah_u gue ma'na xá hño da du 'nada ra 'ñøhø pa hinda du gatho ya ja'i, pa njab_u hinda 'mɛdi ya ja'i mengu ma haih_u?

⁵¹ Pe nú'a ra Caifá himbi bense nú'a bi ma. Pe ngue'a mrá danga nda gá macja nú'a ra jeya'a, Ajuá bi umbabi nuya ya noya, hangue bi ma gue ra Jesu mi ma da du po rá ngue ya me Judea.

⁵² Y hingue hønse po rá ngue ya menguni, pe nehe pa gatho yá batsi Ajuá nú'u xa nxani hab_uraza de ra ximhai, pa da 'natho'u.

⁵³ Hangue de gue'b_u bi 'ñu'ti'u pa hanja da hyohma'u ra Jesu.

⁵⁴ Hangue ra Jesu ya himbi sigui bi 'ño hab_uraza pa bi ña ja yá thandi ya xodyo, ne bi ma de guehni Judea pa ja 'nara t'uca hnini rá thuhu Efraí, guetb_u hab_u ja 'nara 'yo'mtha, ne ja bá 'b_uhuini yá nxadi.

⁵⁵ Ha ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo, y ndunthi ya ja'i de hab_uraza ya zi t'uhnini bi ma Jerusale ante ra ngo pa da nt'axqui ngu myá nzai'u.

⁵⁶ Ne go gue'u mi 'yo mi hongra ra Jesu, y de mi 'b_uhni ja ra ndanija, mri 'ñémse'u:

—¿Te guí beñh_u? ¿Ha gue hinda 'ñecua ja ra ngo'a 'b_u?

⁵⁷ Ha ya nda gá macja ne ya fariseo xqui manda gue nu'b_u to'o da badi hab_u di 'yo'a da xipabi'u, pa da gu nts'ahni'a.

12

'Nara 'behña bi go'tsua 'nara njots'i ja yá ua ra Jesu nuni Betania

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Y mri 'bε 'rato ma pa pa da dat'a ra ngo de ra pascua, nura Jesu bi ma pa Betania habu mi 'bu ra Lasaro nú'a xqui guts'i de rá du.

² Y ja bi t'ø'tuani 'nara nt'oxi ra Jesu. Ra Marta go mrá møxmexa, ne nura Lasaro mi huhuini ra Jesu ja ra mexa co ma'ra ya ja'i.

³ Nepu ra Maria mri hña nde litro ra hoga ñuni mi 'ra'ta ra nardo ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsuabi ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá stā, ne bi mfont'a nú'a ra ñuni gatho mbo ra ngu.

⁴ Nu'bu ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu ne 'namrá nxadi ra Jesu, ne go gue'a mi ma da da'a, bi 'ñena:

⁵ —¿Hanja himbi 'ba nú'a ra hoga ñuni'a xi xá mađi? Xa za xa 'bahma po hñu nthebe denario, ne nura boja'a xa thecuahma ya zi hyoya.

⁶ Nura Juda bi ma njabu ngue'a mrá be, ne ngue'a go mi pε'tsa ra ncaboja ne mi ja nú'a go mi ne de ja ra buxa, ne hingue xi majuani mri hueca ya hyoya'a.

⁷ Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Juda:

—Ote guí xipabi. Nuní bi goscagui nuna ñuni ja ma ua pa nura pa'a de ma nt'agui.

⁸ Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mui con gue'ahu, pe nuga hinga nzantho ma ga 'buiua con gue'ahu.

Ra nt'u'ti pa dra thohma ra Lasaro

⁹ Nepu xi ndunthi ya xodyo bi sipabi gue ra Jesu mi 'buhni Betania, ne bi ma'u pa bá c'a'tsi'a, y hingue hønse pa da c'a'tsa ra Jesu, nehe pa bá handa ra Lasaro nú'a xqui guxa ra Jesu de rá du.

10 Nu'bá nuya nda gá macja bi 'ñu'ti pa da hyohma ra Lasaro nehe.

11 Ñgue'a po rá ngue ra Lasaro ndunthi ya xodyo xqui 'uegue de gue'u ne bi gamfri'u ra Jesu.

Ra Jesu bi yut'ija ra hnini Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ha nurá hyax'a gatho ya ja'i nú'u xqui ma ra ngo de ra pascua nuni Jerusale bi 'yøde gue ra Jesu mi ma da zøni de guehni.

13 Ne nu'á bi doca ya denthí ne bi ma bá thadi ra Jesu ne mi manta'u mi ena:

—¡Xá nsunda Ajuá! ¡Ajuá da japi nuni to'o bá ehe de rá thuhu'a! ¡Ajuá da japi nuni ma Ndah'u núju dyá me Israelh'u!

14 Ha nura Jesu bi zudi 'nara zi t'ubru ne bi tøgue'a pa bi nja ngu nú'a xqui t'ofó ja ra Maca T'ofó hab'u ena:

15 Oxqui ntsuh'u, nú'ah'u gyá menguh'u Sión; ndi, hyanth'u, xa 'ñepu ri Ndah'u, bra tøgue 'nara zi t'ubru.

16 Ha nuyá nxadi hinga 'bestho ra ora'a bi zo yá mfeni hanja xqui njab'u. Pe nú'bu mi yopa nte ra Jesu ne bi yopa menga mahets'i, nu'bá há, bi beni yá nxadi gue xqui t'ofó njab'u de gue'a, ne xqui njab'u ngu nú'a xqui t'ofó.

17 Nú'u ya ja'i mi 'bahni nura ora'a ra Jesu bi xipa ra Lasaro da bøni de ra nt'agui ne bi gats'i de ra du, nu'á xqui 'yonga ra 'bede de nú'a xqui hyant'u.

18 Hangue ndunthi ya ja'i xqui bøni de ra hnini pa bá thadi ra Jesu ngue'a xqui 'yøde de nú'a ra dangá nt'udi xqui nja.

19 Nepu ya fariseo mri 'ñémse'u:

—ǀHa ngue dí xi'ah_u gue hinda za te gui 'yøth_u! Ndi, gatho ya ja'i di denini, hinda za to da zamiy_u.

'Raya me Grecia mi hongra ra Jesu

²⁰ Nehe 'raya me Grecia xqui ma Jerusale ja nú'a ra ngo pa da xøcambeni'_u Aju_a.

²¹ Y nú'_u ya me Grecia bi ma bá tsudi ra Lipe nú'a mrá me Betsaida de ra hai Galilea, ne bi 'ñembabi: —Ndada, dí nehmahe ga ñahe co ra Jesu.

²² Nep_u bi ma nura Lipe bá xipabi ra Andre, ne ri yoho'_u bi ma bá xipa ra Jesu.

²³ Ha ra Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—Ya bi zø ra ora pa da du Nú'a To'o e bi Nja'i ne da yopa menga pa mahets'i.

²⁴ Xi majua_{ni} dí xi'ah_u, 'b_u 'nara nda dega trigo 'bε'tsitho ne hinda 'bot'a ja ra hai, hinda nxandi. Pe nu'b_u xa 'bot'i, ma da unga ndunthi ra sofo.

²⁵ Nu'a tó'o da mađi rá te, ma da 'bedi, pe nu'a tó'o hingui mađi rá te nuua ja ra ximhai, nú'a go gue'a ma da mε'tsa rá te pa nzantho.

²⁶ Nu'a tó'o da mεpcagui, mahyoni da dengagui, y nu hab_u ga 'bui_{ga} da 'muhni nehe. Ha nu'a tó'o da mεpcagui, ma Dada ma da 'ñe'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi ma de rá du

²⁷ Nubyá xi dí tu ma mui. ¿Te ma ga apa Aju_a ma Dada? ¿Ha ga xipa njaua: “Ma Dada'i, ñangagui de nú'a ma ga thogui nuna ra orabya”? Pe hinda za ga embi njabu, ngue'a pa guehna stá ehe.

²⁸ Ma Dada'i, 'yøt'e nú'a go ri paha pa dra nsunda'i ri thuhu.

'Bestho ra ora'a bi nt'øde 'nara noya de mahets'i nú'a bi 'ñena:

—Ya stá øt'e ne ma ga yopa øt'a ma'na'qui.

29 Ha nura hmuntsja'i mi 'bahni ra ora'a bi 'yode nú'a ra noya de mahets'i, ne 'ra bi 'ñena gue mi 'nara ngani, ha nu ma'ra mi ena gue 'nara enxε bi zofa'a.

30 Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hingo po rá ngueque xa nt'øde nú'a ra noya, hõnsε po rá ngue'ahu.

31 Nubyá nú'u ya meximhai hinda ne da gamfrigui ma dra t'ε'mbabi pa dra castiga'u, ne ma dra thacuabi rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a ri nda ja nuna ra ximhai.

32 Nuga ma dra ts'utcagui maña ja 'nara ponza pa da thogagui, y nu sta t'øtque njabu, ma da gamfrigui ndunthi ya ja'i po rá ngue ma du.

33 Nu'á bi manga njabu pa da fadi te ma du mi ma da du'a.

34 Nepu nuya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i guí ena gue go gue'e Nú'a To'o e bi Nja'i, ne nuje ndí hu ma muihe gue go guet'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda. Pe nu'i guí ena gue mahyoni ma dra ts'uta maña ja ra ponza Nú'a To'o e bi Nja'i. Pe nura ley ma gue ra Cristo ma da 'mui pa nzantho. Nu'bú ¿te rá 'befi Nú'a To'o e bi Nja'i? ¿Ha go gue'a nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda?

35 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nuga drá ñot'i dí yo't'a ri mfenihu. Pe ya ts'utho ya pa dí 'bui con gue'ahu. Hangue mientras dí 'bui con gue'ahu, tengaguihu, pa hingui njahu ngu nú'a to'o bi zu ra 'bexuui, ngue'a nu'a tó'o 'yo ja ra 'bexuui hingui padi habu rí ma.

36 De dí 'buiua pa ga yo't'a'ihu, camfriguihu, pa njabu dyá meti'ihu ra ñot'i.

Ha nu mi uadi bi m̄anga njab̄u ra Jesu, bi 'uegue de gue'̄u bi ma bá 'b̄u hab̄u hinda bādi'̄u.

Hanja ya xodyo himbi gamfri ra Jesu

³⁷ Masque ra Jesu xqui 'yøt'a ndunthi ya d̄anga nt'udi ja yá thandi nuya xodyo, pe nu'ú himbi gamfri.

³⁸ Bi njab̄u ngu nú'a xqui 'yofo ra bādi Isaía hab̄u ena:

Ma zi Hmu'i, ¿to ja gue'a xa gamfri ma noyah̄u?

¿To ja gue'a xa gamfri'i ngue'a xcá 'yøt'a ya d̄anga nt'udi?

³⁹ Nu'ú himi tsa da gamfri ngue'a bi njab̄u ngu nú'a xqui 'yofo ra bādi Isaía ja ma'na ra xeni hab̄u ena:

⁴⁰ Ajuá bi go'tua yá da'̄u ne bi japi bi megui yá mfeni,

pa himbi hyandi co yá da,

nixi bi bādi co yá mfeni,

pa himbi ñobri'̄u ne pa njab̄u nuga himbi za dá pøhø'̄u.

⁴¹ Ra Isaía bi m̄anga njab̄u de ra Jesu ngue'a xqui hyandua rá nsunda'a, hangue mi ma de gue'a.

⁴² Masque njab̄u, pe asta 'raya nd̄a gá xodyo nehe bi gamfri gue ra Jesu go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nd̄a, pe nu'ú hinto bi xipabi ngue'a mi tsu ya fariseo da 'yeni'̄u de ra nija.

⁴³ Ngue'a nu'ú ma'na mi ne da pønga yá hmi ja yá thandi ya ja'i que ja rá thandi Ajuá.

Ya ja'i tuda yá ts'oqui ngue'a himbi gamfri nú'a bi m̄anga ra Jesu

⁴⁴ Ra Jesu bi ñ̄a nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'a tó'o camfrigui, hingue hønse camfrigu-iga, nehe camfri nú'a to'o bá p̄encagui.

45 Ne nu'a tó'o handga ma 'm̩ai, ja ra uenda handua rá 'm̩ai nú'a to'o bá p̩encagui.

46 Nuga go guecagui drá ñot'i stá eheua ja ra ximhai pa nuto gatho da gamfrigui ga p̩oni de ja ra 'b̩exuui.

47 Nu'a tó'o øde nú'a dí mā, ne hinda ne da 'y̩øt'e, nuga hingo ma ga ε'mbi pa da ma ja ra nidu, ngue'a nuga stá ehe pa ga p̩øhø ya ja'i, hingue pa ga ε'mbi da ma ja ra nidu.

48 Nu'a tó'o hingui numansugui ne hingui ne da gamfri nú'a dí mā, go gue'a ma da t'ε'mbi pa ja ra nidu, ne numa noya go gue'a ma da 'yε'mbi nú'a ra pa de ra ngaxhmai.

49 Ngue'a nuga hinstá bense nú'a dí mā. Ma Dada nú'a to'o bá p̩encagui go gue'a xa 'b̩εpcagui pa ga xi'ah̩u nú'a bi xiqui.

50 Ne dí p̩adi gue nú'u ya noya xa 'b̩εpqui ga mā go gue'u unga ra te pa nz̩antho. Hangué dí xi'ah̩u ngu nú'a xa xicagui ma Dada.

13

Ra Jesu bi x̩ucua yá ua yá nxadi

1 Nura pa ante ra ngo de ra pascua, ra Jesu mi p̩adi gue ya xqui z̩ø ra ora pa da ma de guecua ja ra ximhai pa da yopa mengui hab̩u bí 'b̩u Ajuá rá Dada. Nu'á nz̩antho bi mādi nú'u to'o yá m̩eti'a, ne xi ra dangui rá hm̩ate bi m̩ε'tsuabi'u.

2 Ha ra Jesu bi nt'oxiui yá nxadi. Ha ra ts'ond̩ahi ya xqui y̩ut'a ja rá mfeni ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu, pa da da ra Jesu.

3 Ha ra Jesu mi p̩adi gue bá ehe de hab̩u mi 'b̩uhui Ajuá rá Dada pa da 'm̩ucua ja ra ximhai, ne mi

padi nehe gue ya mi ma da yopa mengui pa da 'muhui'a. Nehe mi padi gue Ajuá rá Dada ya gatho xqui 'yent'ua ja rá 'yé'a.

⁴ Hangue nu'á bi 'mai de ja ra mexa habu mri nt'oxi'u ne bi hñaca rá pat'i ne bi ngut'a 'nara nt'ot'yε.

⁵ Ne bi xit'a ra dehe ja 'nara nsu'yε, ne bi mudi bi xucua yá ua yá nxadi. Nepu mi o'tuabi co nú'a ra nt'ot'yε mri ngut'i'a.

⁶ Ha nu mi ma da xucubi yá ua ra Pedro, ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go ma gui xuga ma uaga?

⁷ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nubyá hingui tsa da zo ri mfeni nú'a dí øt'e, pe 'mefa ha, ma gui padi.

⁸ Nura Pedro bi 'ñembabi:

—Nu'i hinhya'mu ma gui xuga ma uaga.

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu hinga xuc'a ri ua, hinte gui pe'tsi de gueque.

⁹ Nu'bu ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu, hingue hønse ma ua gui xugagui, xuga ma 'yε ne ma ñaxu nehe.

¹⁰ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o ya xa nxaha, ya hinga mahyoni da yopa nt'axca ma'na'qui, hønse da sucua yá ua, ngue'a ya xá nt'axi gatho rá ndo'yo. Ha nu'ahu ya xá nt'axi'ihu, masque hinga gatho'ihu.

¹¹ Nu'á mi padi to'o mi ma da da'a, hangue bi 'ñena gue hinxmá nt'axi gatho'u.

¹² Ha nu mi uadi bi xucua yá ua'u, bi yopa hñuxa rá pat'i ne bi hñudi ma'na'qui ja ra mexa ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha tso ri mfenih_u nú'a stá ø't'a'ih_u?

¹³ Nu'ah_u guí enj_u go gueque ri Xahnateguih_u ne ri Hmuguih_u. Nú'a guí enj_u gue'a majuani, ngue'a ha, go guecagui.

¹⁴ Hangué ngue'a núga ri Hmuguih_u ne ri Xahnateguih_u ne stá xuc'a ri uah_u, hangué nu'ahú nehe rí ñep'ah_u gui nxucua uah_u 'na ngu ma'na.

¹⁵ Dí u't'a'ih_u njab_u pa ne'ah_u da za gui 'yøth_u ngu nú'a stá ø't'a'ih_u.

¹⁶ Xi majuani dí xi'ah_u, 'nara 'bego hingo ma'na ri manda'a que rá hmu, nixi 'nara 'mehni hingo ri manda'a que nú'a to'o xa mehni.

¹⁷ Nu'b_u gui pah_u nú'a dí xi'ah_u, ne 'b_u gui 'yøth_u, nu'bú gui njapih_u.

¹⁸ Pe hindí mā de gatho'ih_u, ngue'a dí pa'a'ih_u nú'ah_u stá huan'a'ih_u pa dua nxadi'ih_u, ne stá huan'ah_u pa da njab_u ngu nú'a manga ra Maca T'ofó hab_u ena: “Xa g_ugui dega ncontra nú'ase to'o stá ñu'me.”

¹⁹ B_edi da njab_u ngu nú'a stá xi'ah_u, pe nubyá dí xi'ah_u nú'a te ma da nja, pa nu stí njab_u, da za gui camfrih_u gue go gueque ngu nú'a stá xi'ah_u.

²⁰ Xi majuani dí xi'ah_u, nu'a tó'o da numansu ma 'mehni, go gueque numansugui; ne nu'a tó'o da numansugui, go numansu nú'a to'o bá pencagui.

*Ra Jesu bi mā gue ra Juda ma da da'a
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)*

²¹ Ha nu mi manga njab_u ra Jesu, bi du rá m_ui, ne bi xipabi yá nxadi te mri bōnga nú'a mi mā, ne bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ah_u, 'na de gue'ah_u ma da dagagui.

22 Ha nuya nxadi bi n_u'tua da'ᵁ ngue'a himi paḍi to'o 'na de gue'ᵁ nú'a mi mañ'a.

23 Ha 'nara nxadi nú'a xi mrá hmaḍi ra Jesu, ja mi huhni ja rá hyo'a.

24 Y nura Pedro bi 'ñutua ra seña nú'a ra hmaça nxadi pa da 'yambabi ra Jesu to'o'a.

25 Nep_u nu'á xqui nchama guetb_u ja rá tiñ_a ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿To'o 'na de guecje, ma zi Hmu'ihe?

26 Ha nura Jesu bi daḍi ne bi 'ñena:

—Nú'a to'o ga umba ra c'athuhme go gue'a.

Nu'bá nu'á bi po'mba ra thuhme ne bi umbabi ra Juda Iscariote nú'a mrá t'ᵁ ra Simu.

27 Ha nura Juda mi hñanga nú'a ra c'athuhme gue'a ra ora bi y_ut'a ra Satá ja rá mfeni'a pa da 'y_ot'ua rá 'b_efi. Nep_u nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a guí beni gui 'y_ot'e, 'y_ot'e 'bestho.

28 Pe ni 'na de gue nú'ᵁ mi huhni ja ra mexa himbi zo yá mfeni hanja bi xipabi njab_u'a.

29 Ngue'a nura Juda go mi p_e'tsa ra ncaḃoja, hangue 'ra de gue'ᵁ mi hu yá m_ui gue ra Jesu xqui xipabi gue da ma da danga te mahyoni pa ja ra ngo, o pa da umbi te da umba ya hyoya.

30 Ne ngu xi bi hñanga nura c'athuhme, 'bestho bi b_oni. Ne ya xmá 'm_exuui ra ora'a.

Ra 'ra'yo hmanda

31 Ha nu mi b_onga ra Juda, bi 'ñenga ra Jesu:

—Nubyá ma da hnequi rá nsunda Nú'a To'o e bi Nja'i po nú'a ma da thogui. Ne po rá ngue'a ma dra nsunda Aju_a.

32 Nep_u Aju_a ma da umba rá nsu pa di mahy_eguiui yá nsu, ne ma da 'y_ot'e 'bestho.

³³ Ma zi t'ɥ'ihɥ, ya hinga ma ga 'bɥi ndunthi con gue'ahɥ. Ma gui hyongaguihɥ, ne ngu stá xipa ya ndá gá xodyo, njabɥ nehe dí xi'ahɥbya: Hinda za gui mahani habɥ grá maga.

³⁴ Nubyá 'nara 'ra'yo hmanda dí tsoc'ahɥ: Mádiɥ 'na ngu ma'na, nja ngu stá ma'a'ihɥ, njabɥ nehe gui mádiɥ 'na ngu ma'na.

³⁵ 'Bɥ gui mádiɥ 'na ngu ma'na, nu'bú njabɥ da badi gatho ya ja'i gue majuani ma nxadi'ihɥ.

*Ra Jesu bi ma gue ra Pedro ma da gøni'a
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)*

³⁶ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿habɥ ma gui ma?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hinda za ga meuibya habɥ grá maga. 'Mefa ha, ma gui mani.

³⁷ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿hanja hinda za ga meuibya?

Nuga masque ga tu por gue'e.

³⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ma gui tugue po rá nguecagui? Xi majuani dí xi'a'i, ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra menja.

14

Ra Jesu tsixcahɥ pa habɥ bí 'bɥ Ajuá ra Dada

¹ Ne ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Oguí tu ri mɥihɥ. Nu'ahɥ guí camfrihɥ Ajuá ma Dada, hangue camfriguihɥ nehe.

² Nuni habɥ bí 'bɥ Ajuá ma Dada xi bí ja ndunthi ya ngu. Nu'bɥ di othohma, ya stá xi'ahmahɥ. Nuga ma ga ma pa ga hoc'a'ihɥ habɥ ma gui 'bɥhɥ.

³ Ne xcrá ma pa ga hoc'a'ih_u hab_u gui 'b_uh_u, ma ga yopa pengui pa ga tsix'a'ih_u pa gui 'b_uh_u hab_u ma ga 'b_uca.

⁴ Ne guí p_uh_u hab_u ma ga maga, ne guí p_uh_u ra 'ñu.

⁵ Nu'b_u nura Toma bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, hindí p_uhe hab_u ma gui ma, ¿ne guí enje gue dí p_uhe ra 'ñu?

⁶ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecagui drá 'ñu, ne drá maju_uni, ne drá te. Hinda za to da z_oni hab_u bí 'b_u ma Dada 'b_u hingo ga tsixca.

⁷ 'B_u xcá p_uc_uh_um_uh_u, xcá p_uh_um_uh_u ma Dada nehe. Ne desde nubya guí p_uh_u'a, ne xcá hyanth_u'a.

⁸ Ha nura Lipe bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, 'ñutcahe Aju_u ra Dada, ne ya con guet'a.

⁹ Nu'b_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha hincá p_uc_uaguitho, nугue Lipe? Y ya ø't'a ndunthi ya pa stá 'ñoh_u. Nu'a tó'o xa hyandgagui xa hyanda Aju_u ma Dada nehe. Nu'b_u ¿hanja guí engaguih_u gue ga u't'a'ih_u Aju_u ra Dada?

¹⁰ ¿Ha hinguí camfri gue dí 'natho'be Aju_u ma Dada? Nuga hinstá bense nú'a dí xi'ah_u, nixi nú'ya ya 'b_ufi dí p_ufi hingo dí p_ufi de guecse. Numa Dada to'o dí 'natho'be go gue'a ø't'e gatho, ne go rá 'b_ufise'a.

¹¹ Camfrih_u gue nuga dí 'natho'be Aju_u ma Dada. Pe nu'b_u hinguí camfrih_u nú'a dí m_u gue dí 'natho'be'a, camfrih_u po nú'ya ya 'b_ufi stá p_ufi.

¹² Xi maju_uni dí xi'ah_u, nu'a tó'o da gamfrigui, ne'a ma da m_u ya 'b_ufi ngu nú'ya dí p_ufi, ne ma'na

dya dangui ma da mɛfi'a nguetho nuga ma ga yopa pengui pa ga 'bɯ'be ma Dada.

¹³ Ne gatho nú'a te ma gui 'yapabihɯ ma Dada de ma thuhuga, ma ga ø't'a ri nt'adihɯ, pa dra nsunda ma Dada po rá ngueque rá T'ugui.

¹⁴ Hangué nu'araza te gui 'yadihɯ ja ma thuhu, nuga ga 'ra'ahɯ.

Ra Jesu bi ñagui ma dua pɛhna ra Maca Ndahi

¹⁵ 'Bɯ grí macaguihɯ, 'yøthɯ nuya hmada dí 'bɛp'a'ihɯ.

¹⁶ Ne nuga ma ga apabi Ajuá ma Dada da mɛn'ahɯ ma'na nú'a to'o da hñup'a ri mɛihɯ, ne nu'á da mɛn'ahɯ pa da 'mɛi nzantho con gue'ahɯ, y nu'á go gue'a ra Maca Ndahi nú'a to'o mɛnga majuani.

¹⁷ Ne ya ja'i nú'ɯ hingyá gamfri hingui tsa da hñani'a, gue'a nu'ú hingui pa'di to'o'a, ne hingui tso yá mfeni'ɯ tengu'a. Pe nu'ahú guí pahɯ'a gue'a nu'á 'bɛi con gue'ahɯ, ne ma da 'mɛi ja ri corasohɯ.

¹⁸ Hangué njabɯ nuga hinga ma ga tsoc'asɛhɯ, ma ga yopa pengui ma'na'qui pa ga 'bɛi con gue'ahɯ.

¹⁹ Ne 'bestho ma da zø ra ora ya ja'i nú'ɯ hingyá gamfri ya hinda ma da hyandgaua gue'a pa gue'ɯ ma ga njo'o, pe nu'ahú ha, ma gui hyandgaguihɯ gue'a ma ga 'bɛi con gue'ahɯ. Y nuga ma ga yopa nte, hangué ne'ahɯ ma gui pɛ'tshɯ ra te pa nzantho gue'a dí tega.

²⁰ Ha nu xcrá njabɯ, ma gui pahɯ gue dí 'bɯ'be ma Dada, ne nu'ahɯ guí 'bɛhɯ con gueque, ne nuga dí 'bɛi con gue'ahɯ ja ri corasohɯ.

21 Nu'a tó'o øt'a ya hmanda nú'u dí ma, nú'á go gue'a ri maçagui. Ha nu'a tó'o ri maçagui, ma Dada ri maði'a, nequi ga maði'a ne ga utuabi tengu ma 'mæi.

22 Nu'bú ra Juda, pe hingue nura Juda Iscariote, bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, çhanja hønseguihe ma gui utcaguihe tengu ri 'mæi, ha nu ma'ra ya ja'i hina?

23 Nu'bú ra Jesu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o ri maçagui ma da 'yøtca nú'a dí ma, ne ma Dada da maði'a, ne nuga co ma Dada ga e'be ne ga 'bæhe 'nadbæ con gue'a.

24 Nu'a tó'o hingui maçagui, hingui øtca nú'a dí ma. Y nú'a guí øhæ dí ma, hindí mansëga, numa Dada nú'a to'o bá pëncagui go gue'a mañ'a.

25 Dí xi'ahæ njabæ núbya de dí 'bæitho con gue'ahæ.

26 Pe ra Maça Ndaði nú'a ma dua pëhna ma Dada de ja ma thuhu pa da 'mæi con gue'ahæ ne da hñup'a ri mæihæ, nu'á ma da 'ñu't'a'ihæ gatho, ne ma da ben'a'ihæ gatho ngu nú'a stá xi'ahæ.

27 Dí ne gui 'bæhæ te rá entho nsinque ra dumæi, hangue dí 'ra'ahæ ra humæi, gue'a ngu 'nara tsogui dí tsoc'ahæ. Y nú'a ra humæi dí 'ra'ahæ, hingue ngu nú'a di unga ya meximhai. Hangue oxqui tu ri mæihæ, nixi gui ntsuhæ.

28 Nu'ahæ ya stá xi'ahæ gue ma ga ma, ne ma ga yopa pengui pa ga 'bæi con gue'ahæ. 'Bæ gri maçjhmañæ, nu'bú xcá johyahmañæ nu ndá xi'ahæ gue ma ga ma habæ bí 'bæ ma Dada, ngue'a nu'á go ma'na hæ ra ts'edi de gueque.

29 Nubyá dí xi'ah_u nú'a di 'b_etho da nja, pa nu stí nja, ma gui beñh_u, pa njab_u ma'na gui cam-friguih_u.

30 Ya hinga ma ga 'b_ui ndunthi con gue'ah_u pa ga ñah_u, ngue'a xa 'ñep_u ra ts'ondahi nú'a ri nda de nuna ximhai, pe nu'á hinguí h_a ra ts'edi pa te da 'y_otca_gui.

31 Nuga ma ga hopto da 'y_otque nú'a te xa 'y_e'mgagui, pa njab_u da badi gatho ya ja'i gue dí ma_di ma Dada, ne dí øt'e ngu nú'a xa 'b_epcagui'a. 'Baih_u, maha.

15

Ra 'bai gá obxi ne yá mai

1 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi: Nuga dí nja ngu 'nara hoga 'bai gá obxi, ha numa Dada nja ngu nú'a to'o p_e ra ua'obxi.

2 Nu'_u tó'o 'b_ui con gueque go gue'_u nja ngu ya mai de nura hoga 'bai gá obxi'a. Ne gatho ya mai nú'_u hinguí unga yá fruta, nú'a to'o p_e ra ua'obxi da z_equi'_u. Pe nu'_u di unga yá fruta, nu'á da moqui'_u pa ma'na da unga yá fruta.

3 Nu'ah_u ya xá nt'axi'ih_u po nura noya stá xi'ah_u.

4 'B_uh_u con gueque, ne nuga ga 'b_ui con gue'ah_u. Ngu 'nara mai hinguí tsa da unse yá fruta 'b_u hinguí t_ogue ja rá 'bai, guí njah_ub_u nehe, hinda za gui uñh_u ri frutah_u 'b_u hinguí 'b_uh_u con gueque.

5 Nuga go guecagui drá 'bai gá obxi, ha nu'ah_u go gyá maih_u. Nu'a tó'o 'b_ui con gueque, ne nuga con gue'a, go gue'a da unga ndunthi ya fruta, ngue'a nsinque de gueque hinda za te gui 'y_oth_u.

6 Nu'ᵐ tó'lo ya hingui 'bᵐi con gueque, nja ngu ya mai xa ts'εqui, da 'yot'i, nepᵐ da hmunts'i gatho pa dra thøt'a ja ra tsibi, da nzø.

7 'Bᵐ xi gui 'bᵐᵐ con gueque, ne 'bᵐ ma noya da 'yoda ja ri mfenihᵐ, nu'bᵐ 'yaphᵐ Ajuᵐ gatho nú'a go gui nehᵐ ne nu'á da 'ra'ahᵐ.

8 'Bᵐ gui uñᵐ ndunthi ra fruta, nu'bᵐ da hnequi rá nsunda ma Dada, ne njabᵐ ma go dua nxadi'ihᵐ.

9 Ngu ma Dada maçagui, njabᵐ nehe dí ma'a'ihᵐ. Oxqui 'ueguehᵐ de ma hmäte.

10 Nu'bᵐ gui 'yøthᵐ nuya hmanda dí 'bεp'ahᵐ, nu'bᵐ guí 'bᵐᵐ ja ma hmäte, ngu nuga stá ø'tua yá hmanda ma Dada ne dí 'bᵐ ja rá hmäte'a.

11 Dí xi'ahᵐ njabᵐ pa da nja ma johya ja ri corasohᵐ, ne pa hinhya'mᵐ da 'mε ri johyahᵐ.

12 Nu'a ma hmanda dí 'bεp'ahᵐ: Mádiᵐ 'na ngu ma'na ngu stá ma'a'ihᵐ.

13 Nu'a tó'lo da du po rá ngue yá amigo, go gue'a ma'na ja rá hmäte ra dangui de gatho.

14 Ha nu'bᵐ gui 'yøthᵐ nú'a dí 'bεp'ahᵐ, nu'bᵐ go ma amigo'ihᵐ.

15 Hangue ya hindí hant'ahᵐ ngu 'nara 'bεgo, ngue'a 'nara 'bεgo hingui paᵐi te pε rá hmu. Y nubyá dí hant'ahᵐ ngu ma amigo'ihᵐ, ngue'a stá xi'ahᵐ gatho nú'a xa xicagui ma Dada.

16 Nu'ahᵐ hingo xcá huancahᵐ, nuga go stá huan'a'ihᵐ, ne stá hux'a'ihᵐ pa gui maha habᵐ ga pεn'a'ihᵐ, ne pa gui uñᵐ ra fruta nú'a hinhya'mᵐ da thegue. Ne nú'a te gatho gui 'yapabihᵐ ma Dada de ja ma thuhu, nu'á da 'ra'a'ihᵐ.

17 Hangue nu'a dí 'bεp'a'ihᵐ, mádiᵐ 'na ngu ma'na.

Nú'ɥ hingyá gamfri ɯtsa ra Jesu, nehe ɯtsa nú'ɥ to'o camfri'a

¹⁸ 'Bɥ da ɯtsa'ihɥ ya ja'i, beñhɥ gue go 'mɛt'o bi ɯtsaguiga'ɥ.

¹⁹ Nu'bɥ dyá mɛti'ihɥ hmaha ra ximhai, nu'bú ya meximhai di ma'a'ihɥ ngu maði yá mimeximhaiui. Pe nu'ahɥ hingyá mɛti'ihɥ ra ximhai ngue'a nuga stá huan'a'ihɥ ne stá 'uec'a'ihɥ de ya ts'ot'øt'e de ra ximhai. Hangué por gue'a ya ja'i di ɯtsa'ihɥ.

²⁰ Oxqui ma gui pumfrihɥ nú'a stá xi'ahɥ, gue 'nara 'bɛgo hingo ma'na ja rá nsu que rá hmu. Nu'ɥ tó'o xa ɯtsagui da ɯtsa'ihɥ nehe, ha nu'ɥ tó'o xa 'yøtca nú'a stá ma, nehe da 'yøt'a'ihɥ nú'a gui mañhɥ.

²¹ Pe nú'ɥ to'o ma da ɯtsa'ihɥ ngue'a guí camfriguíhɥ, nu'ú ma da 'yøt'a'ihɥ njabɥ ngue'a hingui paði'ɥ nú'a to'o bá pɛncagui.

²² 'Bɥ hinstá ehehma ne hinstá zofohma ya ja'i, nu'bú nu'ú hinte ma ts'oqui di tuhma'ɥ. Pe nuga dá ehe, ne dá zofo'ɥ. Hangué nubyá nu'ú tu ya ts'oqui ne hinda za te ma da daði'ɥ.

²³ Nu'a tó'o ɯtsagui, ɯtsa ma Dada nehe.

²⁴ Nuga dá øt'a ya danga nt'udi ja yá thandi'ɥ, nú'ɥ hinhya'mɥ to'o ma'na xa 'yøt'e. Pe masque njabɥ nu'ú himbi ne bi gamfrigui, hangué nubyá tu yá ts'oqui. Ne masque bi hyanda nuya danga nt'udi'ɥ, bi ɯtsagui ne bi ɯtsa ma Dada nehe.

²⁵ Bi njabɥ pa da nja ngu nú'a xqui t'ofu ja yá ndaxjua ley'ɥ: “Masque hinte ma ts'oqui stá øt'e, pe nu'ú bi ɯtsagui.”

²⁶ Pe ma ga pɛn'a'ihɥ ra Maça Ndañi pa da 'mɯi con gue'ahɥ ne da hñup'a ri mɯihɥ. Nu'á ma da

'ñehe de Ajuá ra Dada, ne m̄anga majuani, ne ma da xi'ah̄ de gueque.

²⁷ Ne'ah̄ ma gui xiph̄ ma'ra ya ja'i de gueque ngue'a desde rá m̄adi xcá 'b̄h̄ con gueque.

16

¹ Dí xi'ah̄ njab̄ pa hingui 'uegueh̄ de gueque nu xcrí thoh̄ ya nt'utsate.

² Ma da t'εñ'a'ih̄ de ja ya nija. Nehe ma da nja ra pa gue 'b̄ to'o da hyo'ah̄ da beni gue supra rá 'b̄fi Ajuá.

³ Nu'ú ma da 'yø't'ah̄ njab̄ ngue'a hinxa bacagui'̄ nixi xa b̄ ma Dada.

⁴ Dí xi'ah̄ njab̄ pa nu stí zø ra pa da njab̄, da za gui beñh̄ gue ya stá xi'ah̄.

Rá 'b̄fi ra Maca Ndahi

Nurá m̄adi hindá xi'ah̄ nú'a te ma da nja ngue'a mi 'b̄tho pa ga ma.

⁵ Pe nubyá ma ga yopa pengui ga 'b̄'be nú'a to'o bá p̄ncagui, ne ni 'na de gue'ah̄ hinguí angah̄ hab̄ drá ma.

⁶ Pe go guí tu ri m̄ih̄ ngue'a dí xi'ah̄ njab̄.

⁷ Pe dí xi'ah̄ majuani gue pa gue'ah̄ ma'na xá h̄ño ga ma, ngue'a 'b̄ hinga ma, hinda 'ñe ra Maca Ndahi pa da 'm̄i con gue'ah̄ ne da h̄ñup'a ri m̄ih̄, pe nu xcrá ma, ma ga p̄en'ah̄ua'a.

⁸ Ha nu stí zø'a ma da zopa yá mfeni ya ja'i pa da b̄adi'̄ gue xi tu ya ts'oqui, ne hanja da za da 'm̄ xá h̄ño, nehe da b̄adi'̄ gue Ajuá ma da 'yø't'a ra ts'utbi.

⁹ Nú'a ra Maca Ndahi'a ma da 'ñutuabi'̄ gue xi tu ya ts'oqui ngue'a hingui camfrigui'̄.

10 Nehe nu'á ma da 'ñutuabi'ɥ hanja da 'mɥi'ɥ xá hño, ngue'a nuga ya ma ga ma pa ga 'bɥ'be ma Dada ne nu'ahɥ ya hingui ma gui hyandgahɥ.

11 Y nu'á ma da 'ñutuabi'ɥ gue Ajuá ma da 'yøt'a ra ts'ɥtbi, ngue'a nu'á ya xa hñacua rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a di nda ja nuna ra ximhai.

12 Ja ma'ra te ga xi'ahmɥɥ, pe nubyá hinga ma ga xi'ahɥ ngue'a hinda za gui paɗihɥ gatho.

13 Pe nu stí zø ra Māca Ndahi, ma da 'ñu't'ahɥ pa gui paɥɥ gatho nú'a majuaní, nguetho nu'á manganá majuaní, ne hinda ma da manse nú'a da mā, nu'á ma da xi'ahɥ gatho nú'a ma da xipabi Ajuá ma Dada, ne ma da xi'ahɥ nú'a te ma da nja.

14 Ne ma da 'yøt'e pa da hneca ma nsunda, ngue'a ma da xi'ahɥ ngu nú'a te ga xipabi.

15 Nuga, nu'a dí mā, dí mā ngu nú'a xica ma Dada, hangue dí eñ'ahɥ gue ra Māca Ndahi ma da xi'ahɥ ngu nú'a ga xipi.

Nura dumɥi da mpɥnga johya

16 Ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgahɥ, nepɥ hints'ɥ ya'a ma gui yopa hyandgahɥ ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui habɥ bí 'bɥ ma Dada.

17 Nepɥ 'rayá nxadi bi 'ñémse'ɥ 'na ngu 'na:

—¿Te rí bønga nú'a bi xicɥni nu mi mā: “Ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgahɥ, nepɥ hints'ɥ ya'a ma gui yopa hyandgahɥ ma'na'qui, ngue'a ma ga yopa pengui habɥ bí 'bɥ ma Dada”?

18 Ne nu'á mi 'ñémse'ɥ:

—¿Te rí bønga nuya ya noya xicɥni: “Ya ma da zø ra ora”, ne “hints'ɥ ya'a”? Hingui tso ma mfenihɥ nú'a bi maní.

19 Ha nura Jesu bi batho gue mi ne'u da 'yambabi hmaḥa, hangue nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue grí 'ñánbahu te rí bønga nú'a stá eñ'ahu gue ya ma da zø ra ora ya hingui ma gui hyandgahu, nepu hints'u ya'a ma gui yopa hyandgahu ma'na'qui?

20 Xi majuani dí xi'ahu, nu'ahu ma gui nzoñhu ne ma gui tu ri muihu, pe ya ja'i nú'u hingyá gamfri da johya'u. Ma da du ri muihu, pe nuri dumuihu ma da mpunga johya nu xcrí yopa hyandgahu ma'na'qui.

21 Ma gui njahu ngu 'nara 'behña ma da 'mu rá bātsi pε'tsa xica uguí ngue'a ya xa dat'a rá pa, pe nu stí uadi da 'mu rá bātsi, nu'á ya da pumfri yá uguí ne da johya'a ngue'a ya bi dá nximhai 'nara bātsi.

22 Guí njahubu nehe, guí tu ri muihu, pe nuga ma ga yopa pengui ga 'bui con gue'ahu, ne njabu ma xi gui johyahu, ne hinto da hñac'ahu nura johya'a.

23 Ha nuya pa'u ya hinte ma nt'ani ma gui 'yangahu. Xi majuani dí xi'ahu, nú'a te gatho gui 'yapabihu ma Dada de ja ma thuhu, nu'á ma da 'ra'ahu.

24 Hinte xcá 'yapthohu Ajuá ma Dada de ja ma thuhu. 'Yaphu y nu'á da 'ra'ahu, pa njabu nzantho xi da nja ri johyahu.

Ra Jesu bi ntate de ra ximhai

25 Nú'a stá xi'ahu, stá xi'ahu ngu 'nara 'bede. Pe ma da zø ra pa gue ya hinga ma ga xi'ahu njabu, pe ma ga xi'ahu de ma Dada co ya noya nú'u 'bestho da za gui paḍihu.

26 Ha nuya pa'ɥ ma gui 'yaphɥ ma Dada de ja ma thuhu, y hinga mathoni go ga api pa da 'ra'ahɥ nú'a te gui 'yaphɥ.

27 Ngue'a ma Dada xi mā'a'ihɥ, ngue'a guí macaguihɥ ne xca camfriguihɥ gue stá ehe de habɥ ndí 'bɥ'be'a.

28 Ndí 'bɥ'be ma Dada ne stá ehe pa guecua ja ra ximhai, ne nubyá ma ga ma de guecua ja ra ximhai pa ga yopa pengui ma'na'qui nuni habɥ bí 'bɥ ma Dada.

29 Nu'bu nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Nubyá hã, ya tso ma mfenihe xá hño nú'a guí mā, ngue'a ya hinte grí hɛcuabi nú'ɥ ya noya guí mā.

30 Nubyá hã, dí pahe gue guí patho gatho, hangue hinga mahyoni to da 'yan'a'i 'nara nt'ani. Hangue dí camfrihe gue Ajuã bá peñ'a'i.

31 Ha nura Jesu bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya guí camfrihɥ?

32 Pahɥ gue ma da zø ra pa ne majuani nubya ya xa zøhø, ma gui nxanihɥ ne ma gui penjɥ ja ri nguhɥ 'na ngu 'na, ne ma gui hɛgasɛhɥ, pe nuga hinga ma ga 'bɥsɛga, ngue'a dí 'bɥ'be ma Dada.

33 Dí xi'ahɥ njabɥ pa da za gui 'bɥhɥ te rá 'ñentho nsi ra dumai ngue'a guí camfriguihɥ. Nuua ja ra ximhai ma gui thohɥ ya thogui, pe oxqui tu ri maihɥ, dá nja ri ts'ɛdihɥ pa gui tsetihɥ, ngue'a nuga ya stá ntate de nuna ra ximhai.

17

Ra Jesu apa Ajuã rá Dada po yá nxadi

1 Mi uadi bi manga njabɥ ra Jesu, nepɥ bi nõts'e pa mahets'i ne bí 'yapa Ajuã rá Dada, bí 'ñena:

—Ma Dada'i, ya bi zø ra ora. 'Yøt'e pa da hnequi ma nsunda núga ri T'ugui, ne pa njabũ necá ga øt'e pa da hnequi ri nsunda nehe.

² Ngue'a nu'i xcá 'yentc'a ja ma 'yε gatho ya ja'i de ra ximhai, pa ga umbabi ra te nzantho nuto gatho xcá 'raqui.

³ Nú'ũ to'o pε'tsa ra te nzantho go gue'ũ paði gue go guese'i grá 'nat'a Ajuã majuãni, ne paçagui núga drá Jesucristo xcá pεncagui.

⁴ Nuga stá øt'e pa bi hnequi ri nsunda nuua ja ra ximhai, ngue'a ya stá jua't'a ri 'bεfi nú'a gá 'bεpcagui ga pεfi.

⁵ Nubyá, ma Dada'i, 'yøt'e pa nu xcrá yopa mabũ, da yopa hnequi ma nsunda ngu nú'a ndí pε'tsi nú'bũ ndá 'bũhuibũ nú'bũ mi othotho ra ximhai.

⁶ Núyũ to'o xcá huahni de ra ximhai ne xcá 'racagui, ya stá utuabiyũ to'o'igüe ne tengu ri 'mũ. Nuyũ go ri metiyũ ne xcá 'racaguiyũ, ne nuyú xa 'yøt'e ngu mangu ri noya.

⁷ Nuyú ya paði gue gatho nú'a dí pεfi ne nú'a dí ma go xcá 'bεpcagui.

⁸ Ngue'a stá xipabiyũ nú'a xcá xicagui, ne nuyú xa gamfri, ne xa baði gue xi majuãni stá ehe de habũ ndí 'bũhui, ne xa gamfri gue go gue'e xcá pεncagui.

⁹ Nuga dí a'a'i gui suyũ, hingo dí a'a'i pa gui su nú'ũ ya ja'i hinyá gamfri, hõnse dí a'a'i gui su núyũ xcá 'racagui, ngue'a go ri metiyũ.

¹⁰ Ne gatho nú'a xcá 'racagui go ma metiga, ne gatho nú'a ma metiga go ri meti nehe, ne gatho nú'a ri metigue go ma metiga nehe. Mahyεgui ma metihũ. Ne ma nsunda di hnequi ja guehyũ.

11 Ngu guí padi gue nuga ya hinga ma ga 'bucua ja ra ximhai, ngue'a ma ga mabu pa habu guí 'bui. Pe nuyá ha, ma da gohi. Ma maça Dada'i, jamasu co ri ts'edi núy to'o xcá 'racagui, pa njabu da 'nathoyu ngu dí 'nathoui.

12 De stá 'bucua ja ra ximhai stá jamasugayu co ri ts'edi pa hinxa 'uegueyu. Stá su núy xcá 'racagui, ne hinto ma'na de guehyu xa 'medi, nsøctho nú'a to'o dí 'ñepi da 'medi pa da njabu ngu manga ra Maça T'ofu.

13 Nubyá ma ga mabu habu guí 'bui. Pe de dí 'bucua ja ra ximhai, dí a'i go gui subyayu, pa njabu nuyá da me'tsa ra johya ja yá coraso ngu nú'a dí pe'tsca.

14 Nuga stá xipabiyu ri noya, pe nuya ja'i nú'u hingyá gamfri dí utsayu ngue'a nuyá ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

15 Hindí a'a'i pa gui tsits'i de guecua ja ra ximhai, nu'a dí a'a'i, ñaniyu de ra ts'ondahi.

16 Nuyá ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

17 Hangue dí a'a'i gui utuabiyu ri noya, pa njabu da 'uegueyu de gathu nú'a xá nts'o ja ra ximhai, ngue'a nuri noya gue'a majuani.

18 Ngu xcá pencaguiua ja ra ximhai, njabu nehe dí pehniyu pa da ma gathu ja rá ngu ni ra ximhai pa da manga ri noya.

19 Nuga dí huts'i ga unga ma te po rá guehyu ngue'a dí ø't'a'i nú'a go ri paha, pa njabu neheyu da 'yø't'a'i ri paha ngue'a nuyá padi nú'a majuani.

20 Hindí a'a'i pa sehyu, dí a'a'i nehe pa nuto gathu ma da 'yøde nú'a da manyu, ne da gamfrigui,

²¹ pa da 'natho'ɥ ngu dí 'nathoui, ngue'a nu'i ma Dada'i guí 'bɥi con gueque ne nuga dí 'bɥi con gue'e. Ne dí a'a'i pa nú'á ne nujɥ ga 'nathohɥ, pa njabɥ gatho ya ja'i ja ra ximhai da gamfri gue go gue'e xcá pɛncagui.

²² Ngu xcá 'yɔt'e pa bi hneca ri nsunda ja ma 'mɥi nuua ja ra ximhai, njabɥ nehe stá øt'e pa da hneca ri nsunda ja yá 'mɥi'ɥ, pa njabɥ da 'natho'ɥ nehe ngu dí 'nathoui.

²³ Nuga dí 'bɥi con gue'ɥ ne nu'i guí 'bɥi con gueque, y njabɥ da 'natho'ɥ, pa njabɥ gatho ya ja'i ja ra ximhai da za da baði gue go gue'e xcá pɛncagui ne grí maði'ɥ nehe ngu grí maçagui.

²⁴ Ma Dada'i, ya nguí maçagui desde nú'bɥ mi othotho ra ximhai, ne 'nada ra nsunda habɥ ndí 'bɥhui. Nubyá nú'ɥ to'o xcá 'racagui dí ne da mabɥ núbɥ habɥ grá ma, y núbú ma dí hyanda ma nsunda nú'a ya ma ga yopa hani ma'na'qui.

²⁵ Ma hoga Dada'i, nuya ja'i hingyá gamfri hingui paði to'o'i, pe nuga ha, dí paði to'o'i, ne núyɥ xcá 'racagui paði gue go gue'e xcá pɛncagui.

²⁶ Stá utuabiyɥ to'o'igue ne tengu ri 'mɥi, ne ga sigui ga utuabi, pa njabɥ ngu grí maçagui, neheyɥ da mɛ'tsa nú'a ra hmate'a ja yá coraso, ne nuga ga 'bɥi con guehyɥ.

18

Bri jɥ nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ha nu mi uadi bi m̄anga ra Jesu njabɥ, bi ma de guehni co yá nxadi ne bi 'rani ja 'nara hñe rá

thuhu Cedró, pa bi zøni'ɥ ja 'nara u̇a, nepɥ ja bi yut'ini'ɥ.

² Ha nura Juda nú'a bi da ra Jesu, ya mi pȧdi nú'a ra u̇a, ngue'a ndunthi ya 'mi'qui xqui mani'a co ra Jesu ne ma'ra yá nxadi, mi munts'ini'ɥ.

³ Nu'bú ra Juda bi zixa 'na hmunts'i ya soldado ne 'raya gants'ahni nú'ɥ xqui mɛhna ya nda gá macja ne ya fariseo, ne ja bi mani'ɥ ja ra u̇a mri hña ya ñot'i ne con te da hñotehma.

⁴ Pe nura Jesu gatho mi patho nú'a te mi ma da t'ø'tuabi'a, hangue bá pøni de ja ra u̇a pa bi nthɛui'ɥ, ne bi 'yambabi'ɥ:

—¿To'o guí hoñhɥ?

⁵ Ha nu'ú bi dȧdi ne bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'ɥ:

—Go guecagui.

Ne ra Juda nú'a to'o bi da'a mi 'bahuini ya soldado ne ya gants'ahni.

⁶ Ha ngu bi uadi bi m̃nga ra Jesu gue go mi gue'a, nu'bú nu'ú bi mengui dega xɥtha ne bi dagui ja ra hai.

⁷ Nepɥ nura Jesu bi yopa 'yambabi'ɥ ne bi 'ñembabi:

—¿To'o guí hoñhɥ?

Ha nu'ú bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

⁸ Ha ra Jesu bi dȧdi ne bi 'ñena:

—Ya stá xi'ahɥ gue go guecagui. 'Bɥ go gueque guí hongaguihɥ, oxqui juhɥ ni 'na de núyɥ drí 'ño'be.

⁹ Ra Jesu bi m̄anga njab̄u pa da nja ngu nura noya xqui mañ'a: “Ni 'na hindá 'b̄edi de núȳu xcá 'racagui.”

¹⁰ Nu'bú nura Simu Pedro mri hñ̄a 'nara mahuai, ha bi c'o'tsi ne bi dacua rá gu de ra 'ñei rá 'b̄ego ra d̄anga nd̄a gá macj̄a. Y nú'a ra 'b̄ego'a mrá thuhu ra Malco.

¹¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Oguí øt'a njab̄u, p̄ɛ'tsa ri huai. Majuani ma ga tho ra thogui, ngue'a gue'a rá paha Ajūa ma Dada.

Ra Jesu bi ts'ixa ja rá thandi ra d̄anga nd̄a gá macj̄a

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Nep̄u nuya soldado co yá nd̄a ne co ya ḡants'ahni nú'u xqui m̄ehna ya nd̄a gá xodyo bi mihi'u ra Jesu ne bi du'ti.

¹³ Rá m̄adi bi ts'its'i'a hab̄u mi 'b̄u ra Anás, ngue'a nu'a go mrá nd̄ohñ̄a ra Caifá nú'a to'o mrá d̄anga nd̄a gá macj̄a de nú'a ra j̄eya'a.

¹⁴ Nura Caifá go gue'a xqui ma ne xqui xipa ya nd̄a gá xodyo gue mri 'ñepi h̄onda 'na da du po rá ngue ya ja'i.

Ra Pedro bi nc̄oni gue himi p̄adi ra Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ha nura Simu Pedro ne ma'na ra nxadi mri 'b̄efa zi yab̄tho mi d̄enga ra Jesu. Nú'a rá ñoho ra nxadi mrá mp̄adi nú'a to'o mrá d̄anga nd̄a gá macj̄a, hangue nu'a bi yut'a ja ra patio de rá ngu'a hab̄u xqui ju'ta ra Jesu.

¹⁶ Pe nura Pedro bi gohi m̄ote de ra gosthi. Nep̄u nú'a ra nxadi mrá mp̄adi nú'a to'o mrá d̄anga nd̄a

gá macja bi bōni ne bi ñaui ra 'beñña nú'a mrá nsugosthi pa bi thoca ra Pedro mbo.

17 Nepu nú'a ra 'beñña mrá nsugosthi bi 'yambabi ra Pedro ne bi 'ñembi:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nura dame'a?

Nepu nura Pedro bi dadi bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

18 Ha nuya 'bego ne ya gants'ahni xqui 'ñu ra tsibi ngue'a xmá tse, ne mi 'bahni mri mpa'ti, ha nehe ra Pedro mi 'bahuini'u mri mpa'ti'a.

Ra danga nda gá macja bi 'yø'tua ya nt'ani ra Jesu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ha nú'a ra danga nda gá macja bi 'yambabi ra Jesu de yá nxadi ne de rá nt'utuate.

20 Ne nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga stá ña ja yá thandi gatho ya ja'i, nzantho stá udi ma nt'utuate ja ya nija ne ja ra ndanija habu di munts'a gatho ya xodyo, ne hinstá ña mant'agui.

21 ¿Hanja go guí angagui? 'Yambabi to'o gatho xa 'yøde te stá ma. Nú'ú ha, paði xá hño te stá ma.

22 Ha nu mi mangan njabu ra Jesu, 'nara gants'ahni mi 'bahni bi umba 'nara mpe'ti'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue njabu guí thatuabi ra danga nda gá macja?

23 Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bu stá ñama'ñuhma, da za gui xiqui te rá 'be'a stá ma xá nts'o. Xi'a gue dá ña xá hño, ¿hanja guí nabgagui?

24 Nepu de gue'a ra Anás bi mehni mi thá'itho pa habu mi 'bu ra Caifá nú'a mrá danga nda gá macja.

*Ra Pedro bi yopa ncøni gue himi padi ra Jesu
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Ha nura Pedro mi 'bahni mri mpa'ti bi t'ambabi ma'na'qui:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nú'a ra 'ñøhø'a?

Ha nu'á bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

26 Ha mi 'bahni 'nará 'bego ra danga nda gá macja, ne nu'á mi ja te mrá njauí nú'a xqui thacua rá gu, ne nura Pedro go xqui 'yøt'a njabu. Nura 'bego'a bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hindá hant'a'ini ja ra uaza con gue'a?

27 Ha nura Pedro bi ncøni ma'na'qui, ne 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

*Ra Jesu bri 'ba'ma ja rá thandi ra Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

28 Hamxuditho bi ts'ixa ra Jesu de ja rá ngu ra Caifá pa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato nú'a mrá gobierhnu, ha nuya xodyo himbi yat'a mbo ra ts'utbi pa njabu hinda nts'oqui'u, ne pa njabu da za da zi ra hñuni de ra ngo dega pascua.

29 Nu'bú ra Pilato bi bonga møte habu mi 'bai'u pa bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Te 'be guí ne gui mambabihuni?

30 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Bu hinte ma ts'oqui xa 'yøthma, nixi stá tsin'ahmahe.

31 Ha nura Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixh_u ne go da 'yø'tuah_u ra ts'utbi ngu nú'a mangan ri leyh_u.

Ha nuya xodyo bi 'ñena:

—Núje dyá xodyohe hindí pε'tshe ra nsequi pa ga hohe 'nara ja'i.

³² Bi mangan njab_u'u pa ra Jesu da 'yo ja yá 'ye ya me Nroma, ngue'a nu'ú ha, mi pε'tsa ra nsequi pa da nhyote'u ja 'nara ponza. Hangué bi njab_u ngu xqui mangan ra Jesu te ma du mi ma da du'a.

³³ Nep_u nura Pilato bi yopa yut'i ma'na'qui hab_u mi ja rá ts'utbi, ne bi zohna ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

³⁴ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue to xa xi'a'i, o go guí manse?

³⁵ Ha ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha gue drá xodyoga? Nuya mengu ri hai ne ya nda gá macja go gue'u bá tsi'a'i de guecua. ¿Te xcá 'yøt'e?

³⁶ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma nsu dega nda hingo xa 'raca ya meximhai. Nu'b_u go xa 'racjhma'u, nu'bú nú'u to'o gra manda xa ñanjhmaha de ja yá 'ye ya nda gá xodyo. Pe numa hmandaga hingo mahyεgui ngu nú'u jaua ja ra ximhai.

³⁷ Hangué nura Pilato bi 'ñembabi:

—Nu'bú nu'i 'nagra ndague'b_u.

Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, drá nda ngu ja juadi gá ma. Pa gue'a dá e dá 'buiua ja ra ximhai pa ga xipa ya ja'i nú'a majuani. Nuto gatho camfri nú'a majuani, go gue'u øde nú'a dí ma.

³⁸ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿To ja gue'a paḍi nú'a majuani?

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ha nu mi m̄anga njaba bi b̄onga m̄ote pa bá yopa ñ̄aui ya xodyo ne bi 'ñembabi'ya:

—Nuga hinte ma ts'oqui dí ts̄tuabi nuna ra 'ñ̄h̄ø.

³⁹ Numa nzaiha dí p̄e'tsha dí hec'aha 'nara 'yofadi núbya de ra ngo dega pascua. Nu'bá, ¿ha guí neh̄ ga hec'aha nuni ri Ndāha nú'aha gyá xodyoha?

⁴⁰ Ha nu'ú bi m̄adi bi mafi gatho ne bi 'ñena:

—¡Nuní hina, nura Barraba ha!

Ha nú'a ra Barraba mrá dacate'a.

19

¹ Hangue ra Pilato bi manda bri fet'a ra Jesu.

² Nep̄a nuya soldado mi 'b̄ahni bi met'a 'nara corona dega 'bini, ne bi h̄ñu'tsuabi ja rá ñ̄axu ra Jesu ne bi hyete 'nara thenga dutu.

³ Nep̄a bi 'ñembabi'a:

—¡'B̄ui pa nzan̄tho nu'i ri t'equ'ei rá Nda'i ya xodyo!

Nep̄a nu'ú mi umba ya m̄pe'ti'a.

⁴ Ha nura Pilato bi b̄onga m̄ote ma'na'qui ne bi 'ñembabi ya xodyo:

—Ndi, dra zin'a'ih̄ua pa gui pāha gue hinte ma ts'oqui dí ts̄tuabini.

⁵ Ha ra Jesu bi b̄onga m̄ote mi hu'tsa nú'a ra corona dega 'bini ne mi he nú'a ra thenga dutu. Nep̄a ra Pilato bi 'ñemba ya xodyo:

—¡Xi 'bacua nuna 'ñ̄h̄ø!

6 Ha nuya nda gá macja ne ya gants'ahni mi mantho'u nu mi hyanda ra Jesu, ne mi eñ'u:

—Nuní drá pont'i, drá pont'i pa da du.

Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu, go da bá ponthu, ngue'a nuga hinte ma ts'oqui dí tsutuabini.

7 Nepu nuya xodyo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuje dí pε'tshe 'nara ley, ne nura ley'a ma gue nuní dí 'ñepi da du, ngue'a xa 'ñet'a T'u de Ajuá.

8 Ha nu mi 'yøde ra Pilato nú'a mi mañ'u, ma'na bi ntsu'a.

9 Hangué bi zixa ra Jesu ma'na'qui mbo ja ra ts'utbi ne bi 'yambabi bi 'ñembi:

—¿To'o rá 'mehni'i?

Pe nura Jesu hinte bi dadi.

10 Hangué ra Pilato bi 'ñembabi'a:

—¿Ha gue hinte guí thadi? ¿Ha gue hinguí padi gue dí ha ra ts'edi pa ga pont'a'i o pa ga hε'c'a'i?

11 Nu'bú nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ni 'nara ts'edi hinguí ha pa da za te gui 'yøtcagui 'bu hingo Ajuá da 'ra'a ra ts'edi. Hangué nú'a to'o xa dagagui ja ri 'yε, nú'a go gue'a ma'na tu ra ts'oqui que nu'i.

12 Hangué desde ra ora'a, ra Pilato mi ne da hyεguihma'a, pe nuya xodyo himi tsaya ra hmafi ne mi ena'u:

—¡Nu'bu nu'i gui hyεgui nú'a ra 'ñøhø'a, nu'bú hingerí amigo ra danga nda Cesa, ngue'a gatho nú'a to'o da 'ñet'a nda gue'a rá ncontra ra Cesa!

13 Ha nu mi 'yøde ra Pilato nú'a mi mañ'u, nu'bú nu'a bi manda da ts'ixa ra Jesu pa møte, nepu nehe'a bi bøni pa bá hudi ja rá hudi dega ts'utbi ja

ra luga mrá thuhu Gabata dega ebreo, rí bøni da 'ñena rá thuhu ra T'ut'ado.

¹⁴ Y nú'a ra pa'a mrá pa dega nthoqui de ra ngo dega pascua, ne ngu mi nzunga 'rato xudi. Nepu ra Pilato bi 'ñembabi ya xodyo:

—¡Ndi, 'bacua ri Ndaḥu!

¹⁵ Pe nu'ú bi yopa mafi'u ma'na'qui ne bi 'ñena:

—¡Tsits'i, bá pont'i, ne ja dí duni!

Nepu ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue guí neḥu ga pont'a nuna ri Ndaḥu?

Nepu nuya nda gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Cesa hønse go gue'a ma ndahe, y jo'o ma'na.

¹⁶ Hangue ra Pilato bi 'yent'ua ja yá 'yε ya xodyo pa dra pont'i'a. Hangue nu'ú bi zinga ra Jesu ne bi zits'i pa da pont'i ngu mi ne'u.

Ra Jesu bri pont'a ja ra ponza

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ne ra Jesu bi bøni mi ndude rá ponza. Ne bi ts'its'i pa ja ra t'øhø rá thuhu Ñaxmadu, dega ebreo rá thuhu Golgota.

¹⁸ Ne ja brá pont'ini'a co má yoho ya 'ñøhø, 'na cada rá hyo, ha ra Jesu bi 'yoda madetho de gue'u.

¹⁹ Y ja ra ponza habu bri pont'a ra Jesu xqui thøta 'nara xithe ne mi huxni 'raya noya nú'a bi manda ra Pilato da t'ofu. Mi ena njabu: “Ra Jesu ra me Nasare, rá Nda ya xodyo.”

²⁰ Ne ndunthi ya xodyo bi hñe'ta nú'u ya noya, ngue'a habu bri pont'a ra Jesu mi guetbu ra hnini Jerusale, y nú'u ya noya'u xqui t'ofu dega ebreo, ne dega griego, ne dega lati.

21 Ne nuyá nda gá macja ya xodyo bi ma bá embabi ra Pilato:

—¿Hanja gá ofo njab_u gue go gue'a rá Nda ya xodyo? 'Yofu gue nu'a mi manse gue rá Nda ya xodyo.

22 Ha nura Pilato bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'a stá ofo, ya stá ofo.

23 Ha nu mi uadi bi pont'a ra Jesu nuya soldado, bi gampa yá dutu ra Jesu nú'u xqui 'bøcuabi. Mi goho ya soldado, ne bi hñegue 'ra 'na xeni nuya dutu'u. Ne bi gampa rá mahe nú'a himi pe'tsa ni 'nará nt'edi, mi xøgue ra xeni.

24 Nep_u nu'ú bi 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—Hinga ma ga tuñhu, ma ga rifahu pa ga nuhu to'o drá meti.

Hangu bi njab_u ngu manga ra Maça T'ofu hab_u ena: “Bi nhyegue 'ra 'na xeni ma dutu, ne bi rifagui nú'a ma'na ma he.” Ne gue'a bi 'yøt'a ya soldado.

25 Y guetb_u ja ra ponza mi 'bahni rá nana ra Jesu, ne 'nara 'beshña nú'a mrá cu rá nana ra Jesu, ne ra Maria rá 'beshña ra Cleofa, ne ra Maria Magdalena.

26 Ha nu mi hyanda ra Jesu rá nana mi 'bahuini nú'a rá hmaca nxadi'a, nu'bú nu'a bi 'ñembabi rá nana:

—Nubyá 'yøt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuib_u go gue'a dri t'ubya'a.

27 Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi nehe nú'a rá hmaca nxadi:

—Ne'i, 'yøt'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuib_u go gue'a dri nanabya'a.

Y desde gue'b_u, nura hmaca nxadi bi zits'i'a ja rá ngu pa bi japamasu.

*Ra Jesu bi du**(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)*

28 Y ra Jesu mi paḍi gue ya bi uadi gatho, nepu pa bi nja ngu nú'a m̄anga ra Maça T'ofu, nu'á bi 'ñena:

—Tsuca ra nduthe.

29 Ha mi jani 'nara mohi mi po ra ju'tsa vinu. Nepu bri 'bo'mba 'nara sponja co nura ju'tsa vinu ne bri thøta ja 'nara ts'ut'o dega isopo, nepu bi 'bøtse asta ja rá ne ra Jesu.

30 Ha nu mi zi nura ju'tsa vinu ra Jesu bi 'ñena:

—Ja xa uadiua gatho nú'a xra 'bepcagui.

Ne 'bestho ra ora'a bi ñe'mi ne bi du.

'Nara soldado bi umba 'nara nsuni ja rá hyo rá tiña ra Jesu co 'nara lansa

31 Ha mrá pa ra nthoqui de ra ngo dega pascua, hangue nuya nda gá xodyo bi ma bá bantebi ra Pilato pa da manda dra thempa yá ua nú'u xqui 'bont'i ne da ja'mba yá ndo'yo de guehni, pa njabu ni 'nara anima hinda gohi ja ra ponzá nura pa dega tsaya, ngue'a nú'a ra pa dega tsaya gue'a ra dango.

32 Hangue nuya soldado bi uat'i habu mi zudi 'na de nú'u ya be xqui 'bont'i mahyεgui co ra Jesu pa bi thempabi yá ua, nepu bri jabu nehe nú'a ma'na ra be.

33 Pe nu mi uat'i habu xqui 'bont'a ra Jesu, nu'á ya himbi thempa yá ua ngue'a bi hyandi'u gue ya xqui du'a.

34 Pe 'nara soldado bi umba 'nara nsuni ja rá hyo rá tiña co 'nara lansa, nepu 'bestho bi bønga ra ji ne ra dehe.

³⁵ Ha nú'a to'o pedena, go 'na to'o bi hyandi, y núna ma go guehna majuaṅi, pa gui camfriḡ nehe.

³⁶ Bi njabḡ pa bi nja ngu m̄anga ra Maça T'ofo habḡ ena: “Hindra thempabi ni 'nará ndo'yo'a.”

³⁷ Y nehe bi njabḡ ngu m̄anga ra Maça T'ofo habḡ ena: “Ya ja'i bi hyandi nú'a bi s̄anse'ḡ.”

Ra Jesu bri t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Nepḡ ra Jose mrá me Arimatea bi ma bá bantebi ra Pilato pa da 'yapa n̄εqui da ca'mba rá zi ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne da duts'i'a. Ra Jose xqui gamfri ra Jesu, masque mant'aguitho ngue'a mi tsu yá mixodyoui. Ne ra Pilato bi umba n̄εqui, hangue bi ma bá ca'mba rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne bi duts'i.

³⁹ Nehe ra Nicodemo nú'a xqui ma da c'a'tsa ra Jesu dega xuui, nehe bi mani habḡ xqui 'bont'i'a. Nu'á mi h̄ña ra mirra mi nthants'i co ra aloe, mi p̄' TSA 'natema'ret'a kilo rá h̄ñḡ.

⁴⁰ Nepḡ nu'ú bi du'tsua rá zi ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co ya x̄ni dutu nú'ḡ xqui t'axa nú'a ra mirra ne ra aloe, ngue'a mi njabḡ yá nzaí yá nt'agui ya xodyo.

⁴¹ Y nu habḡ bri pont'i'a, mi j̄mpa guetbḡ 'nara uaza habḡ mi ja 'nara c̄ats'i pa ra nt'agui, ne hinto xqui nt'aguitho ja nura c̄ats'i'a.

⁴² Hangue ja bá aguini'ḡ ra Jesu ngue'a guehni bi ḡmpa guetbḡ de habḡ xqui 'bont'i'a, ne ngue'a ya mi ma da m̄di ra pa dega tsaya de ya xodyo.

20

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Nitho nú'a ndomingo, tobya himi hats'itho, ra Maria Magdalena bi ma hab_u xqui t'agui ra Jesu, ne bi hyandi gue xqui t'ent'a ra do nú'a xqui jot'a ra nt'agui.

² Hangue nu'á bi ma hnest'ihi pa hab_u mi 'b_ui ra Simu Pedro ne nú'a ma'na ra nxadi nú'a xi mrá hm_uadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—Xa th_ui ra zi Hmu de hab_u mi t'agui ne xa thuts'i, y nubyá nixi hindí p_uhe hab_u xá ts'ogui'a.

³ Nep_u nura Pedro bi ma 'bestho pa da c'a'tsa ra nt'agui co nú'a ma'na ra nxadi.

⁴ Bi ma hnest'ihi ri yoho, pe nú'a ma'na ra nxadi ma'na bi 'm_et'o de ra Pedro, hangue 'm_et'o bi z_onga ja ra nt'agui'a.

⁵ Ngu bi z_oni bi ndoqui ne bi nc'ats'i, nep_u bi hyanda ya x_uni dutu mi 'b_oni, pe nu'á himbi y_ut'i.

⁶ Nep_u hinga ya'a 'bestho bi z_onga ra Simu Pedro nú'a mri 'b_efa, ne nu'á h_u, bi y_ut'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda ya x_uni dutu mi 'b_oni.

⁷ Ne bi hyanda nú'a ra dutu xqui thu'tuahm_u rá ñ_uxu ra Jesu xqui 'bants'i ne 'namb_u xqui thuts'i.

⁸ Nehe nú'a xqui z_onga ra m_udi, bi y_ut'i mbo hab_u bi t'agui ra Jesu pa bi hyandi, ne bi gamfriegue ra Jesu xqui yopa nte ngu xqui xipi'u.

⁹ Nu'ú hinxqui zo yá mfeni de nú'a mi m_unga ra M_uca T'ofu hab_u ena gue mi pe'tsi da nangui de ja ra du, ne asta nura ora'a ja bi zo yá mfeni'u.

¹⁰ Nep_u ri yoho bi mengui pa ja yá ngu'u.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pe nura Maria mi 'bahni møte guetb_u ra nt'agui mi zoni, ne ra ora mi zoñ'a bi ndoqui pa bi nc'axa mbo ra nt'agui.

¹² Ne bi hyanda yoho ya εnxε mri hñe t'axi, 'na mi hudi hab_u xqui nja rá ñaxu, ha nu'a ma'na hab_u xqui nja yá ua nuni hab_u xqui 'bεgui hmah_a rá zi ndo'yo ra Jesu.

¹³ Ha nu'á bi 'ñembabi'a:

—Naná, ¿hanja guí zoni?

Nu'á bi 'ñena:

—Ngue'a xa thai ma zi Hmu ne xa thuts'i, ne hindí padi hab_u xá ts'ogui'a.

¹⁴ Ne nu mi mąnga njab_u'a, bi ñegui nep_u bi hyanda ra Jesu mi 'bahni, pe nu'á himbi badi ua go mi gue'a ra Jesu.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, ¿hanja guí zoni? ¿To'o guí honi?

Ha nura Maria mi hu rá mai gue go mi gue'a ra nsu uąza, hangue bi 'ñembabi:

—Ndada, 'b_u xcá tuts'igue, xicagui hab_u xcá tsogui pa ga ma ga tuts'i.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¡Maria!

Ra ora'a ra Maria bi mpants'i ne bi 'ñembabi dega ebreo:

—¡Raboni! —Nú'a ra noya'a rí bøni da 'ñena Xahnate.

¹⁷ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Oguí thangagui ngue'a hinstá matho hab_u bí 'b_u ma Dada, pe rí ma bá xipabi nú'u ma'ra ma

cu ne gui 'ñembabi'ᵁ gue ma ga ma habᵁ bí 'bᵁ ma Dada ne ri Dadahᵁ, ma Ajuᵁ ne ri Ajuᵁhᵁ.

18 Nu'bú ra Maria Magdalena bi ma bá xipabi ya nxadi gue xqui hyanda ra zi Hmu, ne bi xipabi'ᵁ ngu nú'a xqui xipabi'a.

*Ra Jesu bi 'mai madetho de yá nxadi
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)*

19 Ne nura domingo'a de mi nxuui ya nxadi xqui munts'i ne xqui got'a ya gosthi ngue'a mi tsu ya ndá gá xodyo. Nepᵁ bi zønga ra Jesu ne bi 'mai madetho de gue'ᵁ ne bi zengua bi 'ñembabi'ᵁ:

—'Bᵁhᵁ te rá 'ñentho.

20 Ne nu mi xipabi njabᵁ'ᵁ, bi 'ñutuabi yá 'yε ne rá hyo rá tiña. Hangue ya nxadi xi bi johya ngue'a bi yopa hyanda ra zi Hmu.

21 Nu'bú ra Jesu bi yopa 'ñembabi'ᵁ:

—'Bᵁhᵁ te rá 'ñentho. Ngu bá pεncagui Ajuᵁ ma Dada, njabᵁ nehe dí pεn'ahᵁ.

22 Ne nu mi mąnga njabᵁ bi hui'ti'ᵁ ne bi 'ñembabi:

—Hñáñhᵁ ra Mąca Ndahi.

23 Nuto gatho gui pumbahᵁ yá ts'oqui, gue'ᵁ dra pumbabi, ne nuto gatho hingui pumbahᵁ, gue'ᵁ di tuda yá ts'oqui.

Ra Toma bi hyanda ra zi Hmu gue xqui yopa nte de ra du

24 Pe nura ora mi zønga ra Jesu mi jo'oni ra Toma 'na de nú'ᵁ ya 'rεt'amayoho ya nxadi, nú'a mi t'embi ra Go.

25 Hangue nu ma'ra ya nxadi bi 'ñembabi ra Toma:

—Stá hanthe ra zi Hmu.

Nepᵁ nu'á bi 'ñembabi'ᵁ:

—'B_u hinga handua yá 'y_e hab_u bi mfoxa ya clavo, ne 'b_u hinga thint'a ma dedo hab_u bi mfoxa ya clavo, ne 'b_u hinga thint'a ma 'y_e ja rá hyo rá tiñ_a, hinga camfri.

²⁶ Rá hñ_{ato} ma pa'a bi yopa munts'a ya nxadi ma'na'qui, ne nu'b_u há, mi 'b_uhni nehe ra Toma. Nep_u bi z_onga ra Jesu mi jot'a ya gosthi ne bi 'mai madetho de gue'u ne bi z_engua bi 'ñembabi'u:

—'B_uh_u te rá 'ñentho.

²⁷ Nep_u nu'á bi 'ñembabi ra Toma:

—H_ua_u ri dedo ne thint'a ja ma 'y_e, ne h_ua_u ri 'y_e ne thint'a ja rá hyo ma tiñ_a. Ográ 'ñ_agamfri, camfrigui.

²⁸ Nu'b_u ra Toma bi d_adi ne bi 'ñembabi:

—¡Ma zi Hmu'i, ne ma Ajuá'!

²⁹ Nep_u ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ya xcá camfri ngue'a xcá hyandgagui, nугue Toma? Dá njapi nuto gatho camfrigui masque hinxa hyandgagui.

Nuna ra t'ofu bi t'ofu pa gui camfrih_u

³⁰ Ndunthi ma'ra ya d_anga nt'udi bi 'y_ot'a ra Jesu ja yá thandi yá nxadi, pe nu'á hinxa t'ofu ja nuna ra t'ofu.

³¹ Pe nuyá bi t'ofu pa da za gui camfrih_u gue ma zi Hmu_u ra Jesu go gue'a ra Cristo rá T'_u Ajuá, ne pa 'b_u gui camfrih_u, da nja ri teh_u pa nz_antho po rá ngue'a.

21

Ra Jesu bi c'a'tsa yoto yá nxadi ja ra ñ_anthe

1 'Mεfa ra Jesu bi yopa hnequi habu mi 'bui yá nxadi ja ra ndehe rá thuhu Tiberia. Ne bi yopa hnequi njaua:

2 Ra Simu Pedro mi 'buhui 'nadb_u ra Toma nú'a mi t'embi ra Go, ne ra Natanael nú'a ra me Ncaná de Galilea, ne yá t'_u ra Sebedeo, ne má yoho yá nxadi ra Jesu, gatho'_u 'nadb_u mi 'bui.

3 Ha ra Simu Pedro bi 'ñembabi'_u:

—Ma ga ma ra 'bεhua.

Ha nú'_u ma'ra nehe bi 'ñena:

—Ga maha nehe.

Nep_u bi ma'_u ne bi yat'a ja 'nara motsa, pe nura xuui'a hinte bi gu'_u.

4 Ha nu mi hyats'i mi 'bahni ra Jesu ja rá hyo ra ndehe, pe nuya nxadi himi pa_udi ua go mi gue'a ra Jesu.

5 Nep_u nu'a bi 'ñembabi'_u:

—Ts'unt'uh_u, ¿ha hinte xcá juh_u?

Nu'ú bi da_udi ne bi 'ñena:

—Otho.

6 Ha nu'a bi 'ñembabi'_u:

—Cath_u ra xit'a po ja ra 'ñei de ja ra motsa ne njab_u da za gui juh_u.

Hangue nu'ú bi gat'a ra xit'a, ne nu mi gats'i xi mi ñuxa ya hu_u asta himi tse_udi da pø'tse'_u co yá hñ_u ya hu_u mi cu.

7 Nu'bú nú'a rá hm_uca nxadi ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¡Go guehni ma zi Hmuh_u!

Ha ngu mi 'yøde ra Pedro gue go mi gue'a ra zi Hmu, nu'bú bi da_uma hñuxa rá he nú'a xqui hñ_uqui, ne bi hñøt'a ja ra ndehe pa bi zønga ja ra ñ_uanthe hab_u mi 'ba ra Jesu.

⁸ Ne nu ma'ra ya nxadi bi 'yɛt'a ra motsa pa ja ra ñani, mri gʉt'atho'ɥ ra xit'a nú'a mi ñuxa ya hua, ngue'a himi yabɥ pa ja ra ñani, ngu mi 'na nthebe metro rá yabɥ.

⁹ Ha nu mi bøni'ɥ de ra motsa, bi hyanda 'raya dɛspi mi zøni, ne ja mi oxni 'nara hua mi nthaxi, nehe mi jani 'raya thuhme.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ɥ:

—Bá hahɥ 'raya hua nú'ɥ ja juadi gá juhɥ.

¹¹ Nu'bú ra Simu Pedro bi yut'a ja ra motsa ne bi pønga ra xit'a ja ra ñanthe nú'a mi ñuxa ya danga hua, mi 'na nthebe made ne hñu yá ndunthi'ɥ. Y masque mi ndunthi ya hua pe ra xit'a himbi ntani.

¹² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ɥ:

—Bá e gui ntacohɥ.

Ha nuya nxadi mri ntsapabi da 'yambi to'o'a, ngue'a mi paɖi'ɥ gue go mi gue'a ra zi Hmu.

¹³ Nepɥ nura Jesu bi joni ja ra tsibi bi hñaca ya thuhme ne bi umbabi'ɥ; njabɥ nehe bi 'yøt'e co ra hua.

¹⁴ Ya rá hñu'qui'a xqui 'ñudi ra Jesu ja yá nxadi nu de ya xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi ñqui ra Simu Pedro

¹⁵ Nu mi ua ntaco'ɥ ra Jesu bi 'yambabi ra Simu Pedro ne bi 'ñembi:

—Nugue Simu, rá t'ɥ'i ra Joná, ¿ha gue ma'na go grí macagui de guehyɥ ma'ra?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí paɖi gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca ma zi t'ɥca deti.

16 Nepu rá ño'qui ra Jesu bi 'yambabi ma'na'qui, bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí maçagui?

Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí paði gue drí ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

17 Nepu rá hñu'qui bi 'yambabi ma'na'qui, ne bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí maçagui?

Ra ora'a bi du rá mai ra Pedro ngue'a ya rá hñu'qui bi 'yambabi ua mi maði'a, ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'i gatho go guí paði, ne guí paði gue xi drí ma'i.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

18 Xi majuañi dí xi'a'i, nú'bu nguí nts'ant'u nguí hesε ri he ne nguí 'yo habu go nguí ne. Pe nu xcri ndaxjua ma guí tanga ri 'yε, ne ma'na to ma da hye't'a'i ri he, ne da zix'a'i habu hingo gui negue.

19 Bi mąnga njabu'a pa bi xipi te ma du mi ma da du ra Pedro pa da hnequi rá nsunda Ajuą. Ne nu mi mąnga njabu bi 'ñembabi:

—¡Tengagui!

Ra hmaça nxadi

20 Nepu nura Pedro bi ñegui ne bi hyandi gue mi dena nú'a rá hmaça nxadi ra Jesu, nú'a xqui hñudi ja rá hyo ra Jesu nú'bu mi nt'oxi'u ne xqui 'yambabi to'o mi ma da da'a.

21 Ne nu'bú ra Pedro nu mi hyant'a bi 'yambabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi nuni, ¿te go ma da jani?

22 Nu'bú ra Jesu bi dadi:

—Nu'b_u go ga negá nuni da 'm_ui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue? Nu'i go da t_ungagui.

²³ Hangué nuna ra 'beden_a bi 'ño ja gatho ya gamfri, ne bi beni'_u gue nura nxadi'_a himi ma da du. Pe ra Jesu himbi 'ñena gue himi ma da du, h_ons_e bi 'ñena: “Nu'b_u go ga negá nuni da 'm_ui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue?”

²⁴ Nú'_a ra h_maca nxadi'_a go gue'_a di damaju_uni de nuya ya t'_ot'_e bi nja, ne bi 'yofo ja nuna ra t'_ofo. Ne dí pahe gue nú'_a bi 'yofo gue'_a maju_uni.

²⁵ Nehe ja ndunthi ma'ra ya t'_ot'_e nú'_u bi 'y_ot'_a ra Jesu. 'B_u to da 'yofo gatho'_u dí beni gue nuya t'_ofo'_u hinda 'ñ_eni gatho max_ogue rá ng_uni ra ximhai. Njab_u gue'_a.

Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi,
Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b